

વર્ષ સુધી અનુભવ કરીને પ્રસીદ્ધ કરેલું

પુષ્ટી પ્રકાશ.

કતી—પુષ્ટી અને બળ વધારનારા
ગુપ્ત પ્રયોગોનો સંગ્રહ.

ચોજક:—

વૈદ ધીરજરામ દસપતરામ-પ્રાણાચાર્ય
અને લીપકર્તા.

નીબંધમાળા ભાગ ત્રીજો—ચોથો અને પાંચમો
તેમજ

આયુર્વેદના અનુભવેલાં ઔષધો, આયુર્વેદના
ચૌદ રસો, અશરોગ, અને તેના ઉપાયો.
વિગેરેના કર્તા.

પ્રકાશક:—

દેવેન્દ્રનાથ ધીરજરામ ડોક્ટર.

સી. આર્થ., સી. ટી. ડી. એ. પી. ટી. (ઇન્સાઇ)

રૂબાળાનો પેકરો—સુરત.

છાપનાર:—ગોવિન્દજી હાલ્લાભાઈ નાયક.

‘અનાવિદ્ય બંધુ’ પ્રી. પ્રેસ બરણપુરી ભાગળ,
ભાજીવાળી પોળ—સુરત.

— હમારા દવાખાનામાં :—

બહાર ગામના દરદીઓ માટે ખાશ.

સગવડ.

જે દરદી પોતાના રોગની સંપૂર્ણ હકીકત વિગતવાર લખી મોકલશે તેને હમે આયુર્વેદીક આષધો જેવાં કે ભસ્મો, રસો, રસો, ગુગળો, માત્રાઓ, રસસીદ્ધરો, સુવર્ણસીદ્ધરો, તથા સુચંદ્રોદય, વિગેરે ઉચી જાતના આષધોમાંથી દરદીના રોગના નજીક જે આષધ આપવું ધરીત હશે તેમાંથી યોગ્ય આષધ માત્ર માસના પાંચ રૂપીઆ લેખે જી લઈને મોકલી આપીશું પરંતુ પણ દરદીને પંદર દીવસ કરતાં ઓછા દીવસની દવા આપીશું ન તેમજ કોઈને પણ ખાસ કારણ વગર એક માસ કરતાં વધારે સતી દવા એક સામટી આપીશું નહીં.

પત્ર વહેવાર કરનારે જવાબને માટે ટીકીટ બીડવી. ટીકા બીડ્યા વગર કોઈને જવાબ આપવામાં આવશે નહીં તેમજ વગર કારણની નિરર્થક શંકાઓના જવાબ આપવામાં આવશે નહીં પત્ર વહેવાર તીચેન સરતામે કરવો.

હમારે ત્યાં મળતાં વૈદકના પુસ્તકો.

સ્વર્ગસ્થ વૈદરાજ તીલકચંદ તારાચંદ કૃત.

નીબંધમાળા ભાગ ૧ લો કી. રૂ. ૧)

નીબંધમાળા ભાગ ૨ જે કી. રૂ. ૩)

હમારા તરફથી બહાર પડેલા પુસ્તકો.

નીબંધમાળા ભાગ ૩ ભે કી. રૂ.

નીબંધમાળા ભાગ ૪ થા અથવા રસાયણ સાર કી. રૂ.

નીબંધમાળા ભાગ ૫ મા અથવા

ચામડીના રોગો અને મલમપટા કી. રૂ.

અષ્ટવીધ પરીક્ષા અથવા કાળજ્ઞાન રૂ. ૮

આયુર્વેદીક અનુભવમાળા કી. રૂ. ૮

પુણી પ્રકાશ કી. ૦-૬-

વૈદ ધીરજીરામ દલપતરામ પ્રાણાચાર્ય

દવાખાનું—શ્વાળાને ટંકરે—સુરત.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૧૬૨ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ટુધિપ્ર૩૫૨

વિષય ડૅ: ૬૫

ગ્રામીણ અમદાવાદ ગૃહસ્થાની એપીસોલર સંપર્ક

સમજન વૈધરાજ/અધુએપ અને આયુર્વેદ પ્રેમી સહજીવિઓ.

આપ જાણીએ કે, વર્તમાન સમયમાં જનસમુદાય કેટલો બધો આગળ વધ્યો છે. અને હજી તે કેટલો આગળ વધશે તેની ધારણા અત્યારથી કદાપી શકાય એમ નથી. પરંતુ એક બાબત તો ખાસ દેખાઈ આવે છે કે, હાલના યુવક વર્ગની જૂની પેઠાના શરીરમાં શક્તી, પુષ્ટી અને બળ વધારવા તરફ ઢાળી ગઈ છે, કારણ તેઓ એમ સમજે છે કે હવેનો જમાનો માઈ કાંગલા જેવી સ્થિતિમાં ગાળવાનો નથી પણ પોતે પોતાનું અને પેતાના કુટુંબનું રક્ષણ કરવાને શક્તીવાન, બળવાન, અને ભુક્ષીવાન થવાની ખાશ જરૂર છે. માટે તેઓ હંમેશા શક્તિ પુષ્ટી અને બળવાન બનવાનાં વસ્તુઓ શોધે છે, ન્યુસ પેપરો, મ સીકા, અને વર્તમાન પત્રો, વાંચીને તેમણી શક્તી, પુષ્ટી, અને બળ વધારનારી અત્કારી દવાઓની જાહેર ખબરો જાણે છે. અને તેમણી દવાઓનાં નામો મહાશિબે મહીના ખાસ છે. પરંતુ જ્યારે પોતાને કોઈ પ્રકારનો લાભ દેખતો નથી એટલે વળી એવીજ બીજી વસ્તુની શોધમાં ફરે છે. અને કોઈ સાધુ બાવા કે એવાજ કોઈ ટોળી સેમિનારોમાં આવી જાય છે. અને તેમાં પહોંચે કંડો રૂપીઆની ખરાબી કરે એટલું જ નહીં પણ જો ફક્ત પૈસાની ખરાબી થાય તો પતી જતું હોય, તો તો જાણે છે કે, પરંતુ પૈસાની સાથે જોવાની જાણી પણ પુરકળ ખરાબી થાય છે. કારણ શક્તીની દવાઓમાં, કેટલાક જાહેર ખબરીઆ વૈદ બની બેઠેલા ધણી જાતની ગરમ અને હિતેષ્ટ વસ્તુઓ વાપરે છે. જેથી તેવી વસ્તુઓ ખાનારને શરીરમાંની ગરમી વધી પડી, શીશાઓ પ્રથમ ચેતન થઈ શકાય એટલી ઊંચી ઢીલી પડી જાય છે કે, જેને સુધારવાને પુષ્કળ મહેનત કરવી પડે છે, અને જો એક સારો અનુભવી વૈદ મળે તો તે સુધરે છે તો તો આખી છાંદગીની ખરાબી થાય છે, માટે હમે આવી જાહેર ખબરીઆ વસ્તુઓ વાપરનારાઓને ખાસ ચેતવણી આપીએ છીએ કે તેઓએ આવી વસ્તુઓ વાપરતા પહેલા ખુબ ખાતરી કરવી, નહીં તો તન-મન, અને ધન એ ત્રણે વસ્તુને નાશ થયે, અને શક્તિ મેળવવા જતાં આખી છાંદગી દુઃખમાં અને રોગી દશામાં ગાળવી પડશે.

ઉપરની બાબત દૂર કરવાને હમે ખાસ મારા પીરતાલીસ વર્ષના અનુભવના આધારે શક્તી, પુષ્ટી અને બળ વધારવાના ખાસ અનુભવો

અને દરેક માણસ પોતે પોતાના હાથે જનાવી શકે એવા સ્વેચ્છા સરવશ અને બીનબળથી તાત્કાલિક ફાવડો કરનારા ઉપાયોનું આ પુષ્ટી પ્રકાશ નામનું પુસ્તક પ્રસીદ્ધ થયું છે અને તે આપને મિલકતુ છે. આમજ હમે હમારા અનુભવના, “આયુર્વેદના વૈદ સનો,” “આયુર્વેદના અનુભવેલા ઉપાયો” “અર્ચરો અને તેના ઉપાયો” એ ત્રણ પુસ્તકો એટલે તરીકે આપ્યા છે. અને તે વૈદરાજેને તેમજ ઇતર મુદસ્સીને એટલાં બધા ગ્રીવ થઈ પડ્યા છે કે જેની માગણીઓ હજી ચાલુ જ રહી છે. જેથી હમે ઉપરના ત્રણે પુસ્તકો, અને તે સિવાય બીજા કેટલાક હમારા ખાસ અનુભવેલા ઉપાયોના વધારો કરીને “આયુર્વેદીક અનુભવ માળા” ના નામથી પુસ્તક પ્રસીદ્ધ કર્યું છે. જેની કીમત વૈદરાજે પાસે માત્ર આઠ આના લેવામાં આવે છે, ઉપરના ત્રણે પુસ્તકો હવે બીજાકુલ ખલાસ થઈ ગયા છે. માટે હવે તે મળી શકશે નહીં. પણ ઉપરનું આઠ આનાની કીમતનું પુસ્તક મંગાવશે એટલે ઉપરના ત્રણ પુસ્તકો ઉપરાંત બીજા પણ ઘણા અનુભવેલા ઉપાયોનું પુસ્તક આપ મેળવી શકશો.

છવટ વૈદરાજેને પ્રાર્થના કરવામાં આવે છે કે આ “પુષ્ટી પ્રકાશ” પુસ્તકમાંના ઉપાયો આપ જનાવીને આપના ગ્રાહકોને ખવાડશે તો જરૂર આપને ચરા, કીર્તી અને ધન પ્રાપ્ત થશે. એટલું જ નહીં પણ જેઓ જાહેર ખબરોની દવા ખઈને નીરાશ થયા હશે તેઓના મનમાં આ પુસ્તકમાંની દવા ખાવાથી આયુર્વેદ પ્રત્યે અત્યંત ભાવ પ્રગટ થશે.

ચોતવણી:—આ પુસ્તકમાંની કોઈપણ દવા બનાવવી-તેમાં ખાસ કાળજી રાખવી કે-વહનાગ, ભાગ, વીગેરે ઝેરી વસ્તુની બરાબર શુદ્ધી કરવી તેમજ સરમે પણ ખાસ ખાત્રોની વાપરવી તેમજ વરાણાની કોઈ અભણી વસ્તુ નહીં મળી શકે તો તે વસ્તુ હમારી પાસેથી મંગાવવી. હમારે ત્યાં બધી જાતની સરમે તેમજ શુદ્ધ હાંમલોક, વીગેરે વસ્તુ બચાવળી આવે મળશે. હમારે ત્યાં જે ખાસ અનુભવી દવાઓ મળે છે તેનું સુચીપત્ર આ સાથે સામેલ છે માટે તે વાંચીને જે વસ્તુ જોઈએ તે હમારે ત્યાંથી મંગાવી લેવી.

હમારે ઠેકાણું:—

વૈદ ધીરજરામ દલપતરામ પ્રાણાચાર્ય.

ઠે. રૂવાળાને ટેકરે—સુરત.

ખાસ અનુભવેલા ઉપાયો.

“ પુષ્ટી પ્રકાશ. ”

ચુર્ણની બનાવટ:- ચુરણો બનાવવામાં જે જે વસાણા લેવાના હોય તે ખાસ કરીને શુદ્ધ અને તાજાં લેવાં એટલુંજ નહીં પણ દરેક વસ્તુને બરાબર સાફ કરીને પછી સારી રીતે ખાંડી-વચ્ચથી ચાળી, ચુર્ણમાં ગ્રાળ સાકર વિગેરે મેળવવાનું લખ્યું હોય તે પ્રમાણે મેળવવા. હોંઠ હંમેશા ચુરણમાં સેકીને નાખવી તેમજ જે ચુર્ણને ઘી-મધ-માખણ વિગેરેમાં ચાટવાનું લખ્યું હોય તો તે ચુરણના વજન કરતાં બમણું અથવા ચાર ધણું લેવું ને ચુર્ણને ભાવના દેવાનું લખ્યું હોય, તો તે વસ્તુ ચુર્ણના વજનથી બમણી લેવી. એટલુંજ નહીં પણ દુધપાક જેવું થાય તે પ્રમાણે રસ વીગેરે નાંખવું. જે વીશેષ ભાવના દેવાની હોય તો પ્રથમની ભાવના આપતાં તે વસ્તુ ઘુટી ઘુટીને સૂકી થાય ત્યારે ખીજી ભાવના દેવી. ચુરણો જેમ અને તેમ ઝીણા કરવા. કારણ જેમ જેમ ચુરણ ઝીણું થાય તેમ તેના પરમાણુ છુટા પડે, અને એવી રીતે ઝીણાં કરેલા ચુર્ણો વાપરવાથી તે લોહીમાં જસદી મળી જઈ સારો ફાયદો કરે છે. ચુરણમાં જે જે વસ્તુ લખેલી હોય તે વસ્તુ ખરી છે કે નહીં તેની ખાત્રી કરીને ચુરણમાં નાંખવી.

જે વસ્તુ ખરી મળતી નહીં હોય અથવા સડેલી કે જુની હોય તો તે વસ્તુ ચુરણમાં નાખવી નહીં. તેમજ જે વસ્તુ ખરી નહીં મળતી હોય તો તેને બદલે આયુર્વેદમાં તેના પ્રતિનિધી લેવાનું લખેલું હોય તો તે નાંખવું, અને જે નહીંજ મળી શકે તો તેને બદલે કોઈ ખોટી વસ્તુ નાખવી નહીં. આવી રીતે ચુરણો બનાવવામાં ખાસ ધાનજી રાખવી જેથી ચુરણો સારા અને ફાયદો કરનારા થઈ શકશે.

મુશલ્યાદી ચુર્ણ-૧.

ઘીળી મુશલી તો. ૫ કાળી મુશલી તો. ૧ ગોખર તો. ૧ સતાવરી તો. ૧ કવચાં તો. ૧ સુક તો. ૧ ઘીળાં મરી તો. ૧ પીપર તો. ૧ બળખીજ તો. ૧ અમુદ્રશીસના બી તો. ૧ કેશર તો. ૦૧ તજ તો. ૦૧ જવંત્રી તો. ૦૧ જામળ તો. ૦૧ સીલાજીત તો. ૨ ત્રયાળબરમ તો. ૧.

ઉપરની સમગ્રી વસ્તુને સાફ કરી ખાંડવા જેવી વસ્તુને ખાંડી વચ્ચમાળ કરી પછી તેમાં શીલાજીત વિગેરે વસ્તુ મેળવી ચુર્ણ તૈયાર

કરવું. અને દરરોજ સવારે તથા સાંજે બહે આની બાર મધમાં મેળવીને ચાટવું અને ઉપર ગાયનું દુધ શેર અડધો ગરમ કરી સાકર નાખીને પીવું જેથી શક્તિ આવે. ધાતુ જતી હોય તે બંધ થાય. વીર્ય અને બળ વધે, તેમજ ધાતુ સંબંધી તમામ વિકારોને દૂર કરી શરીરમાં અત્યંત તાકાદ આવે, પરંતુ દવા ખાવી તેટલા દીવસ તેલ, મરચાં, ખટાસ વિગેરે બંધ કરવું.

પુષ્ટી કર ચુર્ણ-૨.

સતાવરી તોલા ૨, બળબીજ તોલા ૨, ગોખરૂ તોલા ૨, કવચ બીજ તોલા ૨, સામરનો કંદ તોલા ૨, સુંઠ તોલા ૨ ધોળી મુસળી તોલા ૨, આંમળાં તોલા ૨, આશન તોલા ૨, એલચી તોલો ૧, જવંત્રી તોલો ૧, વંગ ભસ્મ તોલો ૧, પ્રવાળ ભસ્મ તોલો ૧, હીંગલોક તોલો ૧, ઉપરની બધી વસ્તુને ખાંડી વસ્ત્રગાળ ચુર્ણ કરી પછી તેમાં ભસ્મો તથા હીંગલોક સારી રીતે મેળવી એક શીશીમાં ભરી લેવું. આ ચુર્ણ દરરોજ સવાર સાંજ વાલ બેથી ચાર ઘી અને શાકરમાં મેળવીને ચાટવું. અને ઉપર ગરમ કરેલું દુધ શેર ૦૮ પીવું. જેથી વીર્ય સંબંધી તમામ વિકારો મટે છે એટલુંજ નહીં પણ વીર્ય અત્યંત પાતળ પડી ગયું હોય. તે જટ થાય અને શરીરમાં બળબુદ્ધી અને શક્તિમાં અત્યંત વધારો થઇ વિલાસ સુખમાં ખરેખરો આનંદ આપી તવાઈ ગયલા શરીરોને પુષ્ટ અને બળવાન બનાવી યુવાવસ્થાનો ખરો આનંદ આપે છે.

કેશરાદી ચુર્ણ.—૩

કેશર તો.૦૮ સુંઠ તો.૦૮ પીપર તો.૦૮ લવંગ તો.૦૮ અકલગરો તો.૦૮ કંકાળ તો.૦૮ જયફલ તો.૦૮ તજ તો.૦૮ જવંત્રી તો. ૦૮ સાલમ તોલા.૨ ભાંગ તોલા ૨ અગર તો.૦૮ ધોળીમુશલી તો.૨ એલચી તો.૧ ખસખસ તો.૧ કાળાતલ તો.૨ એખરો તો. ૧ અશીણુ તો.૦૮ વંગભસ્મ તો.૧ પ્રવાળભસ્મ તો.૧ સુધ્ધ હીંગલોક તો. ૧ રૂપાના વરખ તો.૧

પ્રથમ-ખાંડવા જેવી વસ્તુઓને ખાંડી વસ્ત્રગાળ ચુર્ણ કરવું પછી ભસ્મો અને અશીણુને ચુકતી સર મેળવી સારી પેઠે ઘુટીને એકત્ર કરવું, પછી તેમાં વરખ મેળવીને શીશીમાં ભરી લેવું. આ ચુર્ણ દરરોજ સવાર સાંજ વાલ બેથી ચાર મધમાં મેળવીને ચાટવું અથવા મધ નહીં

ખાતા હોય તેણે ગાયના ધીમાં ચાટવું અને ઉપર દુધ શેર એક ગરમ કરી એલચી સાકર નાંખીને પીવું. જેથી શક્તિ, પુષ્ટી. અને બળ વધે છે. તેમજ શરીરની નસોમાં શક્તિ આવી કામકળામાં વૃદ્ધિ કરી સારી રીતે બધેજ કરે છે. પરંતુમાં ગરમ વસ્તુઓ ખાવાની બધે કરવી.

બીજી જાતનું કેશરાદી ચુર્ણ-૪.

કેશર તોલો ૧. ગોખરૂ તોલો ૨. સુદ તોલો ૧ સતાવરી તોલો. ૧ ઘોળી મુશલી તોલો. ૨ એખરો તોલો. ૧ આમળા તોલો પીપર તોલો. ૧ એલચી તોલો ૧ ગજોસત્ત તોલો. ૧ સાકર તોલો. ૫ બધી વસ્તુને ખાંડી વસ્ત્ર ગાળ કરી ચુર્ણ તૈયાર કરવું અને દરરોજ સવાર સાંજ એઆની ભારથી પાવલી ભાર સુધી મધ અથવા ઘીમાં ચાટી ગાયનું દુધ શેર. ૦૧ ગરમ કરી સાકર નાંખીને પીવું જેથી ધાતુની વૃદ્ધિ થાય, શક્તિ આવે, જતી ધાતુ બધે થાય, અને શરીરમાં લોહી અને બળ ઉત્પન્ન થાય.

વિર્યવર્ધક ચુર્ણ-૫.

સમુદ્રશોષના બી તો. ૧ બળબીજ તો. ૧ ગોખરૂ તો. ૧ કપાસી-યાનો મગજ તો. ૧ બમનસુંકેત તો ૧ બમન લાલ તો. ૧ ઘોળી મુશલી તો. ૧ આમળાં તો. ૧ સુદ તો ૧ પીપરીમુળ તો. ૧ પીપર તો. ૧ લોહભસ્મ તો. ૧ વંગભસ્મ તો. ૧ ગજોસત્ત તો. ૧ સુદ્ધ હોંગલોક તો. ૧ ઉપરની વસ્તુમાંથી ખાંડવા જેવી વસ્તુને ખાંડી વસ્ત્ર ગાળ કરી પછી તેમાં ભસ્મો અને હોંગલોક મેળવીને ચુર્ણ તૈયાર કરવું આ ચુર્ણ સવાર સાંજ બધે વાલ મધ તો. ૧ અને ઘી તો. ૦૧ સાથે મેળવીને ચાટવું. અને ઉપર ગાયનું અથવા બેંસનું દુધ ગરમ કરીને એલચી સાકર નાંખીને શેર ૧૧ થી ૧૧૧ સુધી પીવું. જેથી શરીરમાં શક્તિ પુષ્ટી બળ વિગેરેની વૃદ્ધિ થઇ કાષ્ઠ પશુ પ્રકારથી જતી ધાતુને અટકાવી શરીર તેજવાન બનાવી લોહીના પ્રવાહને વધારે છે.

કુરમાંડ ચુર્ણ ૬.

બોય કોહળુ તો. ૫, આસન તો. ૫, ઘોળી મુશલી તો. ૫, ગોખરૂ તો. ૫, સુદ તો ૨, પીપર તો. ૨ મરી તો. ૨, સીલાજીત તો. ૨, લોહ ભસ્મ તો. ૨ ઉપરની બધી વસ્તુને મેળવી એકત્ર કરી

પ્રથમ એક પટ કાંદના રસનો આપવો અને બીજો પટ આદુના રસનો આપી સારી પેઠે ધુટીને સુકવવું પછી દરરોજ સવાર સાંજ ચૂરણ વાલ, જે મધ સાથે મેળવીને ચાટવું. અને ઉપર દુધ પીવું અથવા ઘીવાળો સારો ખોરાક પચે તે પ્રમાણે ખાવો. જેથી ધાતુ વધે શક્તિ આવે, બળવધે, અને વીર્ય સંબધી તમામ વિકારોને દૂર કરી શરીરમાં પુષ્કળ શક્તિ આપે છે.

ભત્તી ફળાદી ચુર્ણ-૭.

ભયફળ-આશન, કવચાં, આમળાં, જેડીમધ, ખેરીગુંદર, મોચરસ, સુઠ, પીપર ભવંત્રી, લવેગ, એલચી, તજ. અકલગરો, પ્રવાળ ભસ્મ. વંગ ભસ્મ, રસસર્પીદુર.

ઉપરની તમામ વસ્તુ સરખે ભાગે લઈ ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી. રસ રસસર્પીદુરને જીદુ ધુટી તેમાં ભસ્મો મેળવી પછી ચૂરણ સાથે એકરસ કરી, સવાર-સાંજ વાલખેથીચાર મધસાથે ચાટી ઉપર દુધ-પીએ તો શક્તી-પુષ્ટી અને બળ વધે.

ધનવંતરી ચુર્ણ-૮.

કેશર, ભવંત્રી, લવંગ, ભયફળ, ચીનીકખાલા, કમરકસ, ખેરીગુંદર, ગજોસત્વ, ગોખર, કવચાં, એખરો, કાળીમુશલી, મેદાલાકડી, એલચી, પીપર, અકલગરો, સમુદ્રશોષનાખી, ઉટંગણનાખી, બહુફલી, સુકાગુંદા, ઘોળીમુશલી, સતાવરી, તેજખળ, તજ, સુઠ, સાલમ, ભાંગ, સુદ્ધકરેલી, લોહભસ્મ, વંગભસ્મ, સીલાજીત.

ઉપરની તમામ વસ્તુ સરખે ભાગે લઈ (ખાંડવા જેવી વસ્તુને ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી) પછી તેમાં ભસ્મો અને શીલાજીત મેળવી એક રસ કરવું પછી ભાંગ તોલા પાંચનો ઉકાળો કરી તેનો પટ આપવો પછી સારી પેઠે ધુટીને સુકવીને ચૂરણ તૈયાર કરવું પછી દરરોજ સવારે તથા સાંજે ચૂરણ ખેઆનીભાર ધી અને સાકરમાં મેળવીને ચાટવું. અને ઉપર ઉકાળેલું બદામ સાકર નાંખેલું દુધ શેર ના થી એક સુધી પચે તે પ્રમાણે પીવું. જેથી શરીરમાં લોહીની વૃદ્ધિ થઈ ધાતુ સંબધી તમામ રોગ સારા થાય છે. તેમજ ખોરાક પચાવી શુભ લગાડે છે.

પોષ્ટીક ચુર્ણ-૯.

ચોપચીની, આશન, ઘોળામરી, સાલમ, ખેરી, ગુંદર, ગોખર,

તળ, સતાવરી, જેઠીમધ, સુઠ, ખારેક, ઘોળી મુશલી, બળખીજ, પીપરીમુળ ઉપરની સ્વખી વસ્તુ સરખે ભાગે લઈ ખાંડી કપડાઓ કરી, ચુરણના વળનથી આડે ભાગે ચીનાઇ સાકર મેળવી દરરોજ સવારે તથા સાંજે તોલો ગા દુધ સાથે ખાવાથી શરીરમાં શક્તિ અને બળ વધે છે, અને કાંઈ પણ પ્રકારે જતી ધાતુ અટકે છે.

આ ચુરણનો ઉપયોગ નેટલા દીવસ કરવો તેટલા દીવસ ખરાસ, તેલ, મરચાં, વાલ, વટાણા તેમજ ભજ્યાં, પાંતરા, ઢોકલાં વિગેરે વિદાહી અને નુકશાન કરનારા પદાર્થ ખાવા બંધ કરવા. જેથી ચુરણનો ગુણ સારો ભાગે છે.

કામદેવ ચુર્ણ ૧૦.

ભોમ કાહોળુ, સતાવરી, ઘોળી મુસળી, સમુદ્રશોષના બી કેશર, અકલગરો, એલચી, પીપર, લવંગ, સુઠ, જવંત્રી, કમળકાકડીનો મગજ તગર, વાસકપુર, લોહ ભસ્મ, વંગ ભસ્મ, હોંગલોક, બરાસ રૂપાના વરખ ઉપડેટ, ભાંગસુધ્ધ વચ્છનાગ, સુદ્ધ સડકચુરો, પીપરીમુળ, ગળો સત્વ, કસ્તુરી. ઉપરની બધી વસ્તુ સરખે ભાગે લઈ ખાંડવા જેવી વસ્તુને ખાંડી વચ્છગાળ કરી પછી તેમાં ભસ્મો અને ત્યાર બાદ રૂપાના વરખ યુક્તિ પુર્વક મેળવી એકરસ કરી છેલ્લે કસ્તુરી મેળવવી અને કાચની શીશીમાં ભરી લેવું આ ચુરણ દરરોજ સવારે એક વાર વાલ એ મધમાં મેળવીને આટવું. અને ઉપર દુધ પીવું અથવા સારો ઘી દૂધવાળો ખોરાક લેવો. સવાર સાંજ બે વાર લેવું હોય તો પણ લઈ શકાય છે આ ચુર્ણ શક્તિ આપી શરીરની નસોને મજબુત કરી અપુર્વ આનંદ અને ચૈતન્ય પ્રગટાવે છે પરંતુ તેલ મરચાં અને ખટાસની પરેશ પાળવી.

મદનોદય ચુર્ણ ૧૧.

સાલમ તોલા પાંચને દુધ શેર પાંચમાં પકાવી ઘી નાખીને ખવો કરવો પછી તેમાં નિચેની વસ્તુઓ નાખવી.

ચીકણા મુળ, અતીબળા, ખેરી ગુદર, ગોખર, સતાવરી, સુઠ, મરી, પીપર, એલચી, લવંગ, જાયફળ, જવંત્રી, આમળાં, એખરો એ વસ્તુઓ અઢેક તોલો લેવી. અને તેને ખાંડીને ઉપર નાખવા સાથે મેળવવું. પછી તેમાં સોનાના વરખ નંગ ૨૫, રૂપાના વરખ નંગ

૧૦૦ લોહભસ્મ તો. ૧, પ્રવાળ ભસ્મ. તો. ૧, સીલાજીત તોલા ૨, ક્ષતુરી તો. ૧૦, એ વસ્તુઓ યુક્તિ પુર્વક મેળવીને ચૂરણ તૈયાર કરવું. આ ચૂરણ દરરોજ સવાર સાંજ બંને આની બાર ઘી સાકર સાથે અથવા મધ સાથે ખાવું જેથી તમામ પ્રકારની નબળાઈ, અશક્તિ, વિચ્છેદ, ધાતુશ્રાવ, મંદતા વીગેરેને દૂર કરી શરીરમાં તાત્કાળિક નવું જીવન પેદા કરે છે. ચૂરણ ખાઈને ઉપર ગરમ દુધ પીવું.

મુકુંદ ચુર્ણ-૧૨.

બોડાગોખરમોટા, સતાવરી-સાલમ, કવચાં સડકચુરો, એલચી, લવેગ, કેશર, પીપર-મરી કાળોછડ, કમરકશ, બળખીજ, કાળાતલ, આમળાં, જાયફળ, જાવંત્રી, ગાજરનાખી, મુળાના ખી, પીપરીમુળ, તમાલપત્ર, તજ, અકલગરો, એ તેવીસ વસ્તુ એકેક તોલો લેવી અને સુક કરેલી ભાંગ તોલા પાંચ તથા વછનાગ સુક, તોલો ૧ હોંગલોક તોલા ૨ શીલાજીત તોલા ૩ વંગ ભસ્મ તોલો ૧ લોહ ભસ્મ તોલો ૧ પ્રથમ ખાંડવા જેવી વસ્તુઓને ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી પછી હોંગલોક તથા ભસ્મો સારી પેટા ધુટીને બધા સાથે એકત્ર કરવું પછી તુલસીના પાંત્રાનો રસ કાઢી તેની એક ભાવના ચૂરણને આપવી પછી બરાબર સૂકવીને બાટલીમાં ભરી લેવું. આ ચૂરણ વાલ બે સવાર સાંજ ધી સાકરમાં ચાટવાથી શક્તિ પુષ્ટી, બળ, વીગેરે વધે છે તેમજ ધરડા માણસ ખાય તો જીવાન જેવી શક્તિ આવે છે. દુકમાં આ ચૂરણ ધાતુ સંબંધી બધા વીકારોને દૂર કરી પુષ્ટી આપે છે.

લવંગાદી ચુર્ણ-૧૩.

લવંગ, એલચી, તજ, તમાળપત્ર, કમળકાકડીનો મગજ વાળો, જટામાંસી, તગર, કંકોળ અગર, નાગકેશર, જાયફળ, સુખડનો વેર, જાવંત્રી, જીરૂ, શાહજીરૂ, સુક, મરી, પીપર, સડકચુરો, હરડાં, બેડા, આમળાં, ઉપલેટ, વાવડીંગ, તાલીશપત્ર, તેલીયો દેવદાર, જેઠીમધ, ખેરસાલ, વાસકપુર, બોયકોહળ, સામરનામૂળ, ઘોળીમુશલી, મોટા ગોખર કવચખીજ, પીપરીમુળ, ગળોસત્વ, લોહભસ્મ, વંગભસ્મ, પ્રવાળભસ્મ, રસસોંદુર, બરાસ, રૂપાના વરખ નંગ ૧૦૦ સુનાના વરખ મોટા નંગ ૨૫.

પ્રથમ ખાંડવા જેવી વસ્તુ ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી પછી તેમાં રસસોંદુર તથા ભસ્મો મેળવી એક દીવસ ધુટી પછી છેલ્લે બરાસ

અને વરખ મેળવી ચુર્ણ તૈયાર કરવું આ ચુર્ણ ધી અને સાકર સાથે અથવા માખણ અને સાકર સાથે બંધે વાલ સવાર સાંજ ખાવું અને ઉપર પચે તે પ્રમાણે દુધ પીવું અથવા સારો ધી, દુધવાળો ખોરાક પચે તે પ્રમાણે લેવો જેથી કાંઈ પણ વ્યવસ્થા ધાતુ સંબંધી રોગ દૂર થઈ શકતી, પુષ્ટી બળ, અને નિર્ધની વૃદ્ધી કરે છે. તેમજ ખાંસી, ક્ષય, અશ્વત્થી, રાજદમા, સ્ત્રીઓનો પ્રદર સોમરોગ, વિગેરે રોગોને દૂર કરી શરીરમાં નવું લોહી પેદા કરી વૃદ્ધ-વસ્થાને અટકાવી નવું જીવન પેદા કરે છે.

ખીજી જાતનું લાંગાદી ચુર્ણ-૧૪.

આશન, ગોખર, ગળોસત્ત, સતાવરી, સુક, જટામાંસી, જવદળ, નાગકેશર, કાળુઅગર, વાળો, વાસકપુર, મોથ, એલચી, લવંગ, પીપર, કંકાળ વંગલસ્મ, બરાસ, સુદ્ધ ભાંગ, ઉપરની તમામ વસ્તુ સરખે વજને લઈ ખાંડી વસ્ત્ર ગાળ કરી છેદને વંગલસ્મ અને બરાસ મેળવી પછી ચુરણના વજનથી અડધી ચીનાઈ સાકર ખાંડી એકત્ર કરી ખાટલીમાં ભરી લેવું આ ચુર્ણ તોલો ૦ દરરોજ મધ સાથે અથવા ધી સાથે ચાટી ઉપર દુધ પીવું જેથી ધાતુની વૃદ્ધી થઈ જતી ધાતુ બધે થઈ શરીર બળવાન અને પુષ્ટ બનાવે છે.

મુખલાઈ પુષ્ટીકર ચુર્ણ ૧૫,

બમનસુદૈત, બમનલાલ, દરનજઅકરખી, તોદરીસુદૈત, તોદરીલાલ, સલગમનાખી, ગાજરનાખી, સમુદ્રશોસનાખી, મોટા ગોખર, રૂમી મસ્તકી, સકાકુલ મીસરી, ઘોળી મુશલી, કેશર, કમરકસ, કાળોછડ, એલચી, પીપર, સડકચુરો, કવચાં, સુદ, ગાઉબુખાન.

ઉપરની બધી વસ્તુઓ સરખે ભાગે લઈ સાકર ખાંડીને વસ્ત્રગાળ ચુરણ કરવું. પછી એ ચુરણમાં ચુરણના વજનથી અડધે ભાગે સાકર નાખી એકત્ર કરી દરરોજ સવાર સાંજ તોલા ૦ થી ૧૦ સુધી મધમાં અથવા ગાયના ધીમાં મેળવીને ચાટવું. અને ઉપર ગાયનું અથવા બેંસનું દુધ શેર ૦૦ એલચી, સાકર અને બદામ નાખીને ઉકાળીને પીવું. જેથી ધણી વખતની અશક્તિ ધાતુપાત, વિચ્છિન્ન મંદતા નસોની કમજોરી નપુષકપણું, ધાતુનું જવું. ધાતુ પાતળી પડી ગઈ હોય વિગેરે ધણી રોગોને દૂર કરી શક્તિ અને પુષ્ટી આપે છે.

કેરબાનું મુગલાઈ પુષ્ટી કર્તા ચુર્ચુ ૧૬.

કેરબો તોલા ૨, પરવાળા કાચા તોલા ૨, મોતી તોલો ૧, એક ત્રણ વસ્તુને ખાંડી ગુલાબ જળમાં ચાર દીવસ ધુટવા અને પછી સૂકવીને તૈયાર કરવું. પછી તેમાં નિચેની વસ્તુ મેળવવી.

મુગલાઈ બેદાના તો. ૧, મોચરસ તો. ૨, વાસ કપુર તો. ૧, કેસર તો ૧, પીપર તો. ૧, મરી તો. ૧, સુંઠ તો. ૧, જાયફળ તો. ૧ મોટા ગોખરૂ તો. ૨, ઘોળી મુસળી તો. ૨, એલચી તો. ૧, ઉટંગણના પી તો. ૧, જુજબે દસ્તર તો. ૨, રૂપાના વરખ નંગ ૫૦ સુન્નાના વરખ નંગ ૧૫. કસ્તુરી તોલો ૦૧, બરાશ તો. ૧.

ઉપરની વસ્તુઓ ઉપરના ગુલાબ જળમાં ધુટેલી વસ્તુ સાથે ચુકતી પુર્વક એકત્ર કરી ચુરણ તૈયાર કરવું. આ ચુર્ણ વાલ બે સવાર સાંજ મધ સાથે અથવા માખણ અને સાકર સાથે મેળવીને ચાટવું. અને ખોરાક સારો ધી દુધ સાકરવાળો. પચે તે પ્રમાણે લેવો જેથી તમામ જાતની નબલઈ ધાતુ વિકાર, અશક્તિ, પ્રમેહ, ખોટી ગરમી વીગેરે દુર કરી અત્યંત શક્તિ આપી કામ કળામાં વધારો કરી ખરી મરદાઈ આપે છે.

ગોળીઓ કરવાની રીત.

ગુટીકા અર્થાત્ ગોળીઓ કરવામાં ખાશ એ વાત લક્ષમાં રાખવી કે દરેક વસાણા સારાં તાજાં લઈ, તેને ઝીણું ખાંડી ખલમાં નાખી સારી પેઠે ધુટવા. જે કાઈ ગોળીમાં પારો ગંધક નાખવાના લખ્યા હોય તો પ્રથમ પારાગંધકની સારી કળલી કરી. તેમાં બીજા વસાણા મેળવીને ધુટવું. તેમજ જે ગોળીમાં હીંકલોક રસસીંદુર વીગેરે નાખવાના હોય, તો તેને પ્રથમ ઓછામાં ઓછા ચોવીસ કલાક સુધી એકલા કોરા ધુટવા. અને ત્યાર પછી તેમાં બીજી વસ્તુઓ મેળવીને એકત્ર કરવું.

જે કાઈ ગોળીને અમુક વનસ્પતીના રસમાં ધુટવા કહી હોય તો તે વસ્તુના રસને કપડેથી ગાળવાં ચૂકવું નહિ. ત્યાર બાદ તે એટલો નાખવો કે જે વસ્તુ પલાળવાની હોય તે રગડા જેવી થાય. પછી તેને ધુટતાં ધુટતા ગોળી વાળવા જેવું થાય, ત્યારે તેની ગોળી જે વજનની વાળવાની હોય. તે વજન પ્રમાણે એક સરખી વાળવી. જે ગોળી તડકે સૂકવવાની નહીં હોય તેને ઘરમાં ખુલ્લી હવામાં રાખીને સૂકવવી. જે ગોળી મધમાં કે ગોળમાં વાળવાની હોય તે

અથ અથવા ઝાળ ગાળી વળી શકે એટલો નાંખવો.

જે ગાળીને જુદી જુદી ભાવનાઓ આપવાની હોય તે ન્યારે એક વસ્તુની ભાવના આપતાં ધુટતાં ધુટતાં સુક થાય ત્યારે ખીજી ભાવના આપવી.

જે વસ્તુને જેટલા કલાક કે દીવસ ધુટવાની કહી હોય તે પ્રમાણે અરાખર રીતે ધુટવું એણુ ધુટવાથી ગાળીને ગુણુ જોઈએ તેવો થતો નથી માટે ઉપરની વાત ધ્યાનમાં રાખીને ગાળીઓ બનાવવી કે જેથી તે અરાખર કામદો કરે.

પુષ્ટીકર ગુટીકા-૧.

સુક, મરી, પીપર, જેઠીમધ, એલચી, લવંગ, જવંત્રી, બળ-ખીજ, ઘોળી મુશલી, કાળી મુશલી, ગોખર, આશન, વાંસકપુર, બોંયકોળુ, ભાંગ, વજનાગ, હોંગલોક, લોહભસ્મ.

ઉપરની સઘળી વસ્તુ સરખે ભાગે લઈ, ખાંડી, વજગાળ કરી. હોંગલોકને પ્રથમ જુદો ખલી, તેમાં ભસ્મ મેળવી, પછી, ખીજ બધી વસ્તુ મેળવી, એક દીવસ ધુટીને પછી તેમાં નાગરવેલના પાકાં પાનનો રસ નાંખી, સારી પેટે ધુટી ગાળી વાળવા જેવું થાય ત્યારે, વટાણા પુરની ગાળી વાળી, શીળામાં સુકવી, શીશીમાં ભરી લેવી, આ ગાળી સવાર સાંજ એકેકી મધમાં ચાટી, ઉપર દુધ શેર ગા બદામ, સાકર, એલચી નાંખીને ગરમ કરીને પીવું. જેથી શક્તિ, પુષ્ટી, બળ વધે છે. તેમજ તવાઈ ગયેલી ધાતુને ઘટ્ટ કરી શરીરમાં નબું લોહી વધારી જ્ઞાનતંતુને બળ આપી, વાયુ, શરદી વિગેરેનો નાશ કરે છે. પરેજીમાં ખટાસ તેલ, અને મરચાં બધ કરવાં.

મદન મોહન ગુટીકા-૨.

તુલસીના ખી, સમુદ્રશોસના ખી, ઉટંગણુ ખી, કવચખી, એખરો, જાયફળ, જવંત્રી, લવેગ, સુક, મરી, પીપર, કેશર, સાલમ, ઘોળી મુશલી જેઠીમધ, આમળાં, અક્લગરો, લોહભસ્મ. અને ભાંગ.

સઘળી વસ્તુ સરખે વજને લઈ ખાંડી, વજગાળ કરી એક દીવસ સારી પેટે ખલ કરવો. પછી ભાંગ તોલા પાંચ લઈ તેને સોળ-ચણા પાણીમાં ઉઘાળી તે ઉઘાળો ઉપરની વસ્તુમાં નાખી ખલ કરતાં કરતાં સુકાય ત્યારે તેમાં ગાળી વળે તેટલું એખ્ખું મધ નાંખીને ગાળી ચણા પુરની કરવી અને સવાર સાંજ ગાળી નંગ એક થી સાથે

ચાટી ઉપર ગાયનું દુધ શેર ૧ પીવું. જેથી શરીરમાં અત્યંત શક્તિ આવી, ધાતુને પુષ્ટ કરી. બળ, બુદ્ધિ અને ધાતુને વધારી. શરીર તેજવાન બનાવે છે. પરંતુ:-ખટાસ, તેલ, મરચા, વીગેરે ગરમ વસ્તુ ખાવી નહીં.

દત્ત હામેશ્વર ગુટીકા-૩.

કેશર, લવંગ, અકલગરો, જાયફળ, જવંત્રી, વજનાગ, હોંગલોક, ભાંગ, અશીણુ ધોળીમુશલી, કવચાં, જોખર, રૂપાના વરખ, સુન્નાના વરખ, કસ્તૂરી, ઉપરની બધી વસ્તુ સરખે ભાગે લઈ પ્રથમ હોંગલોક ને એક દીવસ ખસ કરી તેમાં અશીણુ અને કસ્તૂરી સિવાયની બધી વસ્તુ મેળવીને એક દીવસ ખસ કરવો પછી અશીણુ ને પાણીમાં ઘુટી તેનો કસુળો બનાવી ઉપરની બધી વસ્તુમાં નાંખીને એક દીવસ ખસવું. પછી ગોળા વટાણાપુરની વાળવી. આ ગોળી સવાર સાંજ એકેકી દુધ સાથે ખાવાથી ધાતુની વૃદ્ધિ થાય, શક્તિ અને પુષ્ટી આવે, નસો મજબુત થઈ મરદાઈ આવે, તેમજ ઘણાં લાંબા વખતની નામરદાઈ અને નપુષકપણ મટે એટલુંજ નહીં પણ અતુપાન લેદથી વાયુ, પીત, અને કફથી ઉત્પન્ન થયેલા તમામ રોગો મટે.

દત્ત મંજરો ગુટીકા-૪.

પીપળાના સુત્રટેટા, વડનાસુકટેટા, ઉટંગળુનાખી સમુદ્રશોસના ખી, સુઠ, મરી, પીપર, જવંત્રી, જાયફળ, લવંગ, એલચાં, કેશર, વજનાગ, ભાંગનાખી, રસસોંદુર, લોહભસ્મ, વંગભસ્મ.બધુ સરખે ભાગે લેવું.

ઉપરની બધી વસ્તુમાંથી ખાંડવાજેવી વસ્તુને ભુદી ખાંડી, વચ્ચે ગાળ કરી, પછી રસ સોંદુરને કોરો એક દીવસ ખસ કરી, તેમાં ભસ્મો અને ખીજ બધી વસ્તુ મેળવી એકત્ર કરી, ચેવલી પાકાંપાન તથા આદુ એ બન્નેના રસમાં અકેક દીવસ ઘુટી, ગોળી ચણાપુરની કરવી. આ ગોળી સવાર સાંજ બેવાર અથવા એક વાર મધ સાથે ચાટી ઉપર સારો પુષ્ટીકારક ખોરાક થી દુધવાળો. પચે તે પ્રમાણે લેવો. જેથી પાતળી પડેલી ધાતુ ઘટ થાય, સ્વપ્નામાં અથવા ખીજ રીતે જતી ધાતુ અટકે, શરીરમાં શક્તિ પુષ્ટી અને બળનો વધારો થાય. એટલુંજ નહીં પણ ધાતુ સંબંધી તમામ રોગ દુર થઈ મરદાઈ અને બધેજ શક્તિ વધે. ગોળી એક સવાર સાંજ લેવી.

સ્વંતા ભદ્ર ગુટીકા-૫.

ગોળા ખોખર, એખરો સિંગોડા, સતાવરી, ધોળીમુશલી, કમરકસ,

સાલમ, વાંસકપુર, ગાજરના બી, મેથી, આશન, ચીનીકબાલા, જયફળ, જવંત્રી, લવંગ, એલચી, પોસદોડ, ખસખસ, અશાલીઓ, સુક, મરી, પીપર, તમાલપત્ર, સકકચુરો, સુન્નાગેર. એ બધું સરખે ભાગે લેવી.

ઉપરની તમામ વસ્તુને ખાંડી, વચ્ચગાળ કરી, પછી એક દીવસ ખલમાં નાંખી સારી પેઠે ખલી, મધ નાંખીને ગોળી ચણીબોર જેવડી વાળવી અને દરરોજ સવાર સાંજ ગોળી ૧ થી ૨ ધી અને મધમાં મેળવીને ચાટવી અને ઉપર દુધ પીવું જેથી તમામ જાતની અશક્તિ દુર થઈ પુષ્ટી અને શક્તિ આપે છે. તેમજ આ ગોળી દશ વરસના છોકરાને તેમજ બૈરાંઓને પણ આપી શકાય છે. બૈરાંની જતી ધાતુ અને પ્રદર મટાડી કમ્મર અને હાથ પગનો દુખાવો બંધ કરે છે. પરેશમાં ખટાસ બંધ કરવી.

શક્તિ અને મરદાઈની ગોળી-૬.

હીંગલોક, વાંસકપુર, શીલાજીત, વંગભસ્મ, ભાંગ, વજનાગ, દરનજઅકરખી, બમન સફેત, બમનલાલ, ઉટંગણુનાખી, ધોળામુશલી, ચીનીકબાલા, તજ, અકળગરો, પીપરીમુળ, તમાલપત્ર, એલચી, સુક, મરી પીપર. જયફળ-જવંત્રી લવંગ.

ઉપરની વસ્તુમાંથી ભાંગ સિવાય બીજી બધી વસ્તુ અડકે તોલો લેવી અને ભાંગ તોલા પાંચ લેવી. ભાંગને સેકીને ધોવી એટલે શુદ્ધ થશે. પછી તમામ વસ્તુ બેગી કરી ખાંડીને વચ્ચગાળ ચુરણ કરવું. પછી તેમાં હીંગલોક, વાંસકપુર અને વંગ ભસ્મ એ ત્રણને સારી પેઠે છુટીને બધાને બેગા મેળવી મધમાં ગોળી ચણા પુરની કરવી. આ ગોળી સવાર સાંજ અઢેકી ધી સાથે ચાટી ઉપર દુધ પીવું અથવા સારો પુષ્ટી કારક ખોરાક ખાવો જેથી વૃદ્ધાવસ્થામાં મરદાઈ કમ થઈ હોય તે પાછી આવે છે. તેમજ શક્તી, પુષ્ટી, બળ, અને બુદ્ધિને વધારે છે. એટલુંજ નહીં પણ વીર્યશ્રાવને લીધે થતો હાથ, પગ, અને કમ્મરના દુખાવાને દુર કરી. વિર્યની વૃદ્ધિ કરે છે.

ધીરજ વટી-૭.

જયફળ, જવંત્રી, લવંગ, સુક, મરી, પીપર, એલચી, તજ, તમાલપત્ર, તેજબળ, એ દશ વસ્તુ અડકે તોલો લેવી અને ધોળા-મુશલી સમુદ્રરોપના બી, ઉટંગણુના બી, કળીમુશલી, ગોખર સતાવરી, સાલમ એ સાત વસ્તુ બધે તોલા લેવી અને હીંગલોક, શીલાજીત એ

એ વસ્તુ ત્રણ ત્રણ તોલા પ્રથમ હોંઝલોકને બુદ્ધે ખલવે પછી તેમાં ઉપરના વસાણા ખાંડીને વચ્ચેગાળ કરીને બધાને એકત્ર કરીને ધુટું પછી ભાંગ તોલા પાંચનો ઉકળો કરી તે ઉકળામાં બધી વસ્તુ ધુટીને ગોળી ચણા પુરતી કરવી અને સવાર સાંજ અકેકી ગોળી દુધ સાથે ખાવી જેથી શક્તી પુષ્ટી બળ-બુદ્ધી અને લોહીમાં વધારો કરી શરીરમાં અત્યંત જોસ લાવી સધલી નસોને તાકત આપી ખરેખર પુરુષવ્રત્યાદી બધે છે પરંતુ તેલ મરચાં ખરાસ વસ્તુ બંધ કરવી.

પુષ્ટી પ્રભા ગુટીકા-૮,

ધોળીમુશલી, કૈયાં, મદન મસ્ત, બમનલાલ, બાલછડ, એલચી, લવેગ, ધોળામરી, જમ્બૂળ, અગર સતાવરી, સમુદ્રશોસનાખી, બમન સફેત, સડકચુરો, તમાલપત્ર, પીપર, જવંત્રી, અક્લગરો, કેશર.

એટલી વસ્તુઓ અકેક તોલો લેવી. અને ખરાસ તોલા બે, શુદ્ધ ભાંગ તોલા ચાર, પ્રવાળ લસ્મ તોલા બે, શીલાજીત તોલા બે, જુનજેદસ્તર તોલા ત્રણ લોહલસ્મ તોલા બે, રસસોંદુર તોલા બે, ચાદીના વરખ નંગ ૨૦૦) સોનાના વરખ મોટા નંગ ૧૦૦) કસ્તુરી તોલો ૦૫, અમ્મર તોલો ૦૫,

પ્રથમ ખાંડવા જેવી વસ્તુ ખાંડી, વચ્ચેગાળ કરવી. પછી રસ-સોંદુર અને લસ્મોને એક દીવસ કોરાં ખલવા પછી જુનજેદસ્તર સીવાય બીજી બધી વસ્તુ એકત્ર કરી એક દીવસ ખલ કરવો. પછી સોના રૂપાના વરખો મેળવવાં, પછી જુનજેદસ્તરને ખલમાં મધ સાથે ધુટું અને ઉપરની વસ્તુઓ સાથે મેળવીને એકત્ર કરવું. પછી રાત્રી દરખ વાટી તેમાં બધી વસ્તુ એકત્ર કરવી. ગોળી વાળવા જેવું નહીં થયું હોય તો મધ નાખીને ગોળી વળે એવું કરવું. પછી ગોળીવાળતી વખતે કસ્તુરી અને અમ્મર મેળવી દેવા અને પછી ગોળીઓ મોટા ચણા પુરતી વાળવી અને ઉપર રૂપાના વરખ ચણ-વવા અને પછી કાચના ખુચવાળી શીશીમાં ગોળી ભરી લેવી. આ ગોળી સવાર સાંજ અકેકી મધમાં કાલવીને ચાટવી, અને ઉપર એલચી સાકર નાખેલું દુધ પચે તે પ્રમાણે પીવું અથવા સારો પુષ્ટી-કારક ખોરાક ખાવો, જેથી શરીરમાં શક્તી, પુષ્ટી, બળ, વિચ વધારી હસ્તદોશથી આવેલી નબલાઇ, નપુષકપણું, શીથિલતા, નસોતું ઢીલા-પણું સ્વપ્નદોષ, વિગેરે ધાતુ સખંધી સધલા દોષોને દુર કરી ખરી

જીવાની આપી હાથ પગ, કમ્બરનો દુખાવો, હાથપગનું કળતર. અગ્નિની મંદતા, ખોરાકનું નહીં પચવું, શરદી, શળેખમ, માથાનો દુખાવો, સંઘ્રહણી, મરડો, અતીસાર, જીર્ણવર, ઉધરસ ખાશી, દમ, ક્ષય, અમુઝણ વીગેરે દરદોને આ ગોળી તાત્કાળિક કાયદો કરે છે.

આ ગોળી ધણો વખત થયા હમે પ્રસીદ્ધ કરેલી છે. અને ધણા વૈદરાજો અને ગૃહસ્થો વાપરે છે. માટે બનાવવાની ખટપટ ૫૩ અને જો તમારે આ ગોળીની ખાત્રી કરવી હોય તો હમે વૈદરાજોને રૂપીઆ સવા બે લઈને એક માસ ચાલે એટલી ગોળી ૬૦) આપીશું. યદી તમારે ખાત્રી કરવી હોય તો એક વખત મંગાવીને વાપરી જીઓ. હમારે ત્યાં એ ગોળી તૈયાર રાખવામાં આવે છે.

જેઓ પોતે બનાવવાની ઈચ્છા રાખતા હોય, તેઓએ એમાં નાખવાના ખરા વસાણા હમારે ત્યાંથી મંગાવવા. વ્યાજથી ભાવે મોકલવામાં આવશે.

મદન મંજરી ગુટીકા.-૯.

જળવંત્રી તો. ૧, લવેગ તો. ૧, સુક તો. ૧, પીપર તો. ૧, મરી તો. ૧, જયફળ તો. ૧, નાગકેશર તો. ૧, એલચી તો. ૧, તમાલપગ તો. ૧, તજ તો. ૧, સુદ્ધ કરેલી લાંગ તો. ૩૩ સુવર્ણ-ચંદ્રોદય તો. ૧, વંગજસ્મ તો. ૧, અધ્રક જસ્મ સોપુટી તો. ૨.

પ્રથમ ચંદ્રોદય અને જસ્મોને એક દીવસ છુટી તેમાં ઉપરની બીજી બધી વસ્તુ ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી એકત્ર કરવું પછી તેમાં ગોળી વળે એટલું મધ નાખી, છુટીને ગોળી ચણા પુરની કરવી. આ ગોળી સવાર સાંજ બી અને મધ સાથે મેળવીને ચાટવી અને ઉપર ગરમ કરેલું દુધ પીવું જેથી આ ગોળી વાજકરણ કરે છે. એટલુંજ નહીં પણ અશક્તિ, વિર્યદોષ, નબળાઇ, હાથ પગ, અને કમ્બરનો દુખાવો, ખાંશી, શ્વાસ, દમ, ક્ષય, વિગેરે રોગોને તાત્કાળિક અસર કરે છે. આ પ્રયોગ લાવ પ્રકાસના વાજકરણ પ્રકરણમાં છે. અને ધણો સારો નીવડ્યો છે.

કામેચર ગુટીકા-૧૦.

કવચાં, કાકડાસીંગ, કાળાતલ, આશન, કેળાનોકંદ, ગોખરૂ, મેથી, ભોયકોહોલુ, સામરનોકંદ, સુક, મરી, પીપર, તજ, જયફળ, જળવંત્રી, લવંગ, એલચી, ઉપલેટ, જીરૂ, ગળો, મોચરસ, કાળી મુસલી,

ધોળી મુશલી, સતાવરી, એખરો સડકચુરો, ભારંગમૂળ, અજમોદ, બળખીજ, વરધારો ઉપરની બધી વસ્તુ અકેક તોલો લેવી અપ્પક ભસ્મ, પ્રવાળભસ્મ, વંગભસ્મ, લોહભસ્મ, રસસોદુર.

પ્રથમ ખાંડવા જેવી વસ્તુને ખાંડી, વસ્ત્રગાળ કરી પછી ભસ્મો વિગેરે મેળવી એક દીવસ સારી પેઠે ધુટી પછી પ્રથમ અરકુશાના રસમાં ધુટણુ અને તે સુકાય ત્યારે આદુના રસનો એકપટ તથા એવલી પાનના રસનો એકપટ આપી ગોળી રતીપુરની કરવી. આ ગોળી સવાર સાંજ એકથી બે ધી સાકરમાં ચાટી ઉપર દુધ અથવા ધી વાળો ખોરાક લેવો. જેથી શક્તિ પુષ્ટી, બળ, વિચ્છેદ, નબળાઇ, ખાંસી, શ્વાસ, દમ, સંગ્રહણી, વિગેરે. રોગોને દુર કરી જીવાન માણસોને ક્વખતે આવેલું ઘડપણ મટાડી વૃદ્ધોને જીવાન જેવી શક્તિ આપે છે.

સરળ ગુટીકા-૧૧.

હરડાં, બેડા, આમળા, સુંદ, મરી. પીપર, જયફળ, જવંત્રી, લવંગ, એલચી, સામરનોકંદ, મોટાગોખર, આશન, સતાવરી, ધોળામુશલી, સમુદ્રશોસનાખી ખારેક. ખેરનો ગુંદર, એ બધી વસ્તુ સરખે ભાજે લઈ. ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી રાત્રીદરાખ તોલા દશને ધુટી તેમાં ઉપરની વસ્તુ મેળવી ગોળી ચણી ખોર જેવડી કરવી બે ગોળી નહી વળે તો થોડુ મધ નાખીને ગોળી કરવી આ ગોળી સવાર સાંજ દુધ સાથે ખાવાથી ધાતુ સંબંધી બધા વીકારોને દુર કરી શરીરમાં શક્તિ આપી કાષ્ઠપણુ રીતે ધાતુ જતી હોય તેને બંધ કરી વિચ્છેદ ધટ્ટ બનાવી શરીરમાં લોહીના પ્રવાહને વધારી મગજ શક્તિને તેજ કરી શરીરની હંમેશની કમજોરીને દુર કરે છે.

આણુંદ મંજરી ગુટીકા-૧૨.

સુંદ, મરી, પીપર, લવંગ, અકલગરો, જયફળ, જવંત્રી, ગોખર, એખરો, સમુદ્રશોસનાખી, કવચાં, સતાવરી, ધોળામુશલી, હરડાં, બેડાં, આમળા, લાંગ, વજનાગ, લોહભસ્મ, પ્રવાળભસ્મ, વંગભસ્મ, રૂપાના વરખ, હોંગચોક, એ સઘળી વસ્તુ સરખે વળતે લઈ ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી એક દીવસ બધાને સાથે સારી પેઠે ખવડ કરી પછી ગોળી વળે તેટલુ મધ નાખી ધુટી ગોળી ચણા પુરની વાળી ઉપર રૂપાના વરખ ચડાવવા આ ગોળી સવાર સાંજ અકેકી દુધ સાથે

ખાવાથી શરીરને પુષ્ટ કરી નબલાઇ વીર્યપાત કમ્મર અને હાથ પગનો દુખાવો, ખુરી ટેવથી થયેલી નસોની કમ નેરી, વીગેરે ધાતુ સંબંધી રોગોને દુર કરી ચેહેરાને ખુબસુરત બનાવી ગયેલી જુવાની પાછી લાવે છે. આ ગોળી હમારી ચાલીશ વર્ષની અનુભવેલી છે. અને જેને જોઇએ તેને દોઢ રૂપીએ તોલો આપીએ છઇએ માટે ખાત્રી કરવી હોય તો મંગાવીને વાપરી જોવી.

ધાતુ પુષ્ટીની મુગલાઈ ગોળી-૧૩.

સકાકુલમીશરી, બમન સુફેત, બમનલાલ રમીમસ્તગી, ગાઉ જુઆન, દરનજઅકરખી તોદરીસુફેત, તોદરીલાલ, સમુદ્રશોશનાખી ગાજરનાખી, કાંદાનાખી, કવચાં, ગોખર ખારેક, જયફળ, લવંગ, એલચી, સુઠ, મરી, પીપર, વજનાગ, એટલી વસ્તુ એકેક તોલો લેવી અને સુદ્ધ કરેલી લાંગ તોલા પાંચ તથા રૂપાના વરખ તોલો ૧ બરાસ તો. ૧, કસ્તુરી તો. ૦૧. પ્રથમ ઉપરની વસ્તુઓને ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી, પછી તેમાં વરખ બરાસ અને કસ્તુરી મેળવવા અને મધમાં ધુટીને ગોળી ચણા પુરની કરવી આ ગોળી સવાર સાંજ એકેકી દુધ સાથે ખાવાથી મરદાઇ વધે નપુષકપણું જાય નસોમાં શક્તિ આવે. વિર્યની વૃદ્ધિ થઈ શરીરમાં ચેતન પ્રગટાવી બળ, શક્તી, વીગેરે વધારી તાત્કાળિક ફાયદો કરે છે.

શકતી વર્ધક જીવંજબેદસ્તરની ગોળી.

કાગોછ તો. ૧, સડકચુરો તો. ૧, એલચી તો. ૧, દરનજ અકરખી તો. ૧, બમનલાલ તો. ૧, બમન સુફેત તો. ૧, લવેગ તો. ૧, તમાલપત્ર તો. ૧, પીપર તો. ૧, સુઠ તો. ૧, રૂપાના વરખ નંગ ૧૦૦, સુન્નાના વરખ નંગ ૫૦, કસ્તુરી તોલો ૦૧, જીવંજબેદસ્તર તોલા ચાર.

પ્રથમ ઉપરની સધલી વસ્તુઓમાંથી જે ખાંડવા જેવી હોય તેને ખાંડીને વસ્ત્રગાળ કરવી. પછી તેમાં બન્ને જાતના વરખો ધુટીને મેળવવા ત્યારબાદ જીવંજબેદસ્તરના ઝીણાં કટકા કરીને મધમાં નાખીને ધુટીને એક રસ કરવા, પછી ઉપરની બધી વસ્તુનું ચુરણ તેમાં નાંખી કસ્તુરી મેળવી એકત્ર કરી ગોળી વળે તેવું થાય એટલે ચીનીબોર જેવડી ગોળી વાલી સવાર સાંજ મધ સાથે ખાઈ ઉપર સારો થી દુધવાળો ખોરાક લેવો જેથી મરદાઈ શક્તિ, પુષ્ટી, બળ.

બુદ્ધી, વીજેરે વધારી ધરમને પણ બુવાન જેવી શક્તી આપે છે.

બંધેજની ગોળી-૧૪.

અક્લગરો, તો. ૧. જવત્રી તો. ૧, જયફળ તો. ૧, ભાંગ સુદ કરેલી તો. ૧, ગાંજે સોપાણીએ ઘોષને શુદ્ધ કરેલો તો. ૧, એલચી તો. ૧, લવંગ તો. ૧, અરીણુ તોલો ૧, હીંગલોક તો. ૧, વંગલસ્મ તો. ૧ ઉપરની વસ્તુઓ એકત્ર કરી સારી પેઠે ખલ કરીને પછી કેશર તોલો એક લઈ પાણીમાં ધુટી એકરસ કરી પછી ઉપરની તમામ વસ્તુ તેમાં નાંખી એક દીવસ ખલ કરી ગોળી વાળવા જેવું થાય ત્યારે ગોળી વટાણા પુરની કરી સુકવીને બાટલીમાં ભરી લેવી આ ગોળી સવાર સાંજ અઢેકી દુધ સાથે ખાવાથી શક્તિ પુષ્ટી અને બળ વધે છે. તેમજ રાત્રે સમાગમ પહેલા એક કલાક અગાઉ ગોળી ૧ થી ૨ શરીરના બળ પ્રમાણે ખાઇ ઉપર દુધ પીએ અથવા શીરો ખાય તો અત્યંત બંધેજ થાય છે. પરંતુ આ ગોળી શરીરમાં સારી શક્તિ હોય અને ધાતુ બળવાન હોય તોજ ખાવી નહીં તો થોડા દીવસ દુધ સાથે સવાર સાંજ ખાધા પછી શરીર બળવાન થાય ત્યારે બંધેજને માટે ખાવી.

બીજી જાતની બંધેજની ગોળી-૧૫.

કંકાળ તો. ૧ સુઠ તો. ૧ અક્લગરો તો. ૧ કેશર તો. ૧ પીપર તો. ૧ જયફળ તો. ૧ જવત્રી તો. ૧ ભાંગ તો. ૧ સુખડનો વેર તો. ૧ રૂમી મસ્તગી તો. ૧ અરીણુ તો. ૧ એખરો તો. ૧ ઉટંગણુના બી. તો. ૧ તજ તો. ૧ પ્રથમ અરીણુ સીવાયની સઘલી વસ્તુને ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી પછી અરીણુનો કુશંબો કરી તેમાં બધી વસ્તુ નાંખી સારી પેઠે ખલ કરી ગોલી વળે એવું થાય ત્યારે ગોળી ચણા પુરની કરી છાયામાં સુકવી કાચના બુચવાળી શીશીમાં ભરી લેવી પછી દરરોજ સવારે તથા સાંજે ગોળી એક ધી અને સાકરમાં મેળવીને ચાટવી અને ઉપર દુધ ગરમ કરીને એલચી સાકર નાખેલું શેર એક પીવું જેથી શરીરમાં નબુ લોહી લાવી, ધાતુની વૃદ્ધી કરી, બળ, બુદ્ધી અને શક્તિમાં વધારો કરી ગમે તે કારણથી જતી ધાતુને અટકાવી હાથ પગ અને કમ્બરમાં તાકાદ આપી વૃદ્ધોને પણ એકવાર બુવાન જેવી શક્તિ આપે છે. અને બંધેજને માટે રાત્રે ગોળી ૧ થી ૨ એક કલાક આગમજ દુધ સાથે ખાવાથી બંધેજ થાય છે. ઇન્દ્રિય

પુણ્ય થવાથી લોબુનો રસ ચુસવાથી શાન્તી થાય છે.

શક્તિ અને પુષ્ટી માટે સર્વતોભદ્ર ગુટીકા-૧૬.

સુક, મરી, પીપર, હરકાં, બેડા, આંમળા, તળ, તમાલપત્ર, એલચી, નયદળ, નવત્રી, લવંગ, અકળમરો, જેઠીમધ, સતાવરી, કવચાં, ગોખર, આશન, બળબીજ, એખરો, ઘોળીમુશલી, કાળી મુશલી, બોયકોહેલુ, ચોપચીની સાલમ, કેશર, કમળ કાકડી, કમરકશ, ખેરીગુંદર, લોહભસ્મ, પ્રવાળભસ્મ, વંગભસ્મ, ઉપરની તમામ વસ્તુ સરખે ભાગે લઈ ખાંડવા જેવી વસ્તુ ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી ભાંગના રચમાં ઘુટી ગોળી વટાણાપુરની કરી તમામ પ્રકારની નબળાઈમાં સવાર સાંજ ગોળી ૧ થી ૨ દુધ સાથે લેવી આ ગોળી સાત વરસ ઉપરાંતના છોકરાંઓને, બેરાંઓને તેમજ પુરુષોને સધળાને આપી શકાય છે. અને વીર્યવૃદ્ધી કરવામાં તેમજ બળ બુદ્ધી અને લોહી વધારવામાં ઘણું સાર કામ કરે છે. માટે બુદ્ધી-પુર્વક વાપરવાથી તમામ માણસોને તાત્કાળિક ફાયદો કરી સ્વખાવસ્થામાં ચતો વિર્યપાત પલુ અટકાવે છે.

પાક બનાવવાની રીત.

દેશી અને યુનાની વૈદકમાં ખાસ શક્તી અને પુષ્ટી આપનારા પાકો ધણી જાતના છે. અને તે બે ત્રણ રીતે બનાવવામાં આવે છે. દાખલા તરીકે સાલમપાક. સાલમને દુધમાં રાંધીને પછી તેને ધીમાં ખાવો કરી. બીજા વસાણા મેળવી ખાંડ અથવા સાકરની ચાસણી કરી તેમાં ઠારીને ચોસલાં પાડવામાં આવે છે.

બીજી રીત:—સધળી વસ્તુને ખાંડી શેકવા જેવી વસ્તુને ધીમાં સેકી તેમાં ખાંડ કે સાકર નાંખી ધીમાં એકત્ર કરી મગજની માફક ઠારીને કટક પાડવામાં આવે છે.

ત્રીજી રીત:—સધળી વસ્તુને ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી એખલા અથવા મેળવી લોચા જેવું બનાવી તેમાંથી દરરોજ વજન પ્રમાણે ખાવામાં આવે છે.

ચોથી રીત:—મેથી વીગરેના લાડવા કરવામાં કેટલાંક પુષ્ટીક વસાણા અને અડદ અથવા ચણાનો લોટ ધીમાં શેકીને તેમાં ગોળ, ખાંડ અને ધી જેઠી પ્રમાણમાં નાખી લાડવા કરીને ઠારવામાં આવે છે.

પાંચમી રીત:—બેરાંઓને માટે ગુંદર બનાવવાની છે. તેમાં ખાવ-

ળના ગુંદરને પ્રથમ ધીમાં ઢુલાવીને પછી તેમાં યોગ્ય વશાણા મેળવીને તેના લાડવા અથવા ચોસલાં બનાવવામાં આવે છે.

આ પ્રમાણે પાકો બનાવવાની જુદી જુદી રીતો છે. પરંતુ એ બાબતમાં ખાસ લક્ષમાં રાખવા જેવી એ વાત છે કે પાકમાં નાખવાના વશાણા ધણું કરીને ગાંધીઓને ત્યાંથી લાવવામાં આવે છે. અને તેઓ જે વસ્તુ આપે છે. તે આપણે ખરાં માનીને પાકમાં નાખીએ છીએ. પરંતુ એમાં ઘણી વખત ગાંધી લોકો ઘોટાળો કરે છે. માટે જે જે વસ્તુ લેવી તે ખાશ ઓળખીને ખાત્રી કરીને લેવી; જે આપણે એવી બાબતથી અજાણ હોઈએ, તો ખાસ કરીને જે માણસ વશાણાને ઓળખતું હોય તેવા માણસને સાથે રાખીને વસ્તુઓ લેવી. અને બીજી વાત એ પણ ધ્યાનમાં રાખવી કે કોઈપણ વસ્તુ જુની અને સડેલી લેવી નહીં કારણ કેટલીક વસ્તુઓ છ માસમાં, કેટલીક ત્રણ માસમાં, અને કેટલીક વરશ દીવસમાં ગુણુહીન થઈ જાય છે. જેથી એવી વસ્તુઓ પાકમાં નાખવાથી પાક ગુણુ કરતો નથી અને ખરચેલા પૈસા નકામા જાય છે.

સાલમ પાક-૧.

સાલમ પંજળી તો. ૫ ઘોળી મુશલી તો. ૫ આશન તો. ૨ સુઠ તો. ૨ પીપર તો. ૨ મરી તો. ૨ તજ તો. ૧ લવંગ તો. ૧ જાયફળ તો. ૧ જવંત્રી તો. ૧ કેશર તો. ૧ પીપરીમુળ તો. ૧ ગોખર તો. ૨ સતાવરી તો. ૨ બળખીજ તો. ૨ એખરો તો. ૨ કાળી મુશલી તો. ૨ કવચાં તો. ૨ હિંગળુનાખી તો. ૨ બદામ તો. ૧૦ દુધીનો મગજ તો. ૫ તરબુચનો મગજ તો. ૫ કમળકાકડીનો મગજ તો. ૫ લોહબરમ તો. ૨ વંગબરમ તો. ૧ પ્રવાળબરમ તો. ૧ સીલાજીત સુદ તો. ૩, કસ્તુરી તો. ૦૮

પ્રથમ સાલમ તથા ઘોળી મુશલીને ઝીણી ખાંડી દુધ શેર દશમાં નાંખી ઉકાળીને માવો કરવો પછી તે માવામાં ગાયનું ધી શેર ૧૮ નાંખીને માવાને ખવો કરવો. પછી બદામના છોડા કાઢી નાંખી બીજા મગજો ભેગા ખાંડી તેને ધીમાં શેકી માવા ભેગા કરવા પછી ખાંડવા જેવી વસ્તુ ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી બધી વસ્તુને એકરસ કરી શાકર શેર ચારની ચાસણી કરી તેમાં બધું નાંખી હલાવીને થાળીઓમાં ફરીને કટકા પાડવા આ પાક દરરોજ નવટાંકથી વધારે ખાવો નહીં.

અને પાક ખાધને ઉપર પચે તે પ્રમાણે દુધ પીવું જેથી શક્તિ પુષ્ટી બળ વિચ્છ વીગેરે વધારી શરીરને બળવાન કરે છે. -

ગોખર પાક-૨.

ગોખર શેર ૦૧, એખરો તો. ૨, સામરનો કંદ તો. ૫ ઘોળી મુશલી તો. ૫, કાલીમુશલી તો. ૨, મોચરસ તો. ૨, કવચાં તો. ૫, ઉટંગણુનાખી તો. ૫, સમુદ્રશોષનાખી તો. ૨, તજ તો. ૧, બયફળ તો. ૧, બવંત્રી તો. ૧, સુઠ તો. ૧, મરી તો. ૧, અકલગરો તો. ૧, લવંગ તો. ૧, એલચી તો. ૧, ચીની કચાલા તો. ૧, ભાંગ સેકેલી સુદ તો. ૫, બદામનો મગજ તોલા ૨૦, સીંગોડા તોલા. ૨૦ પ્રથમ બદામના છોડા કાઢી તેને વાટીને ધીમાં શેકવી પછી શીંગોડા ખાંડીને ધીમાં સેકવા પછી બીજી બધી વસ્તુ ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી બદામ અને શીંગોડા સાથે એકરસ કરવું. પછી સાકર શેર ત્રણુની ચાસણી કરતી વખતે તેમાં કેશર તોલો એક વાટીને નાંખવું. અને ચાસણી થાય ત્યારે બધી વસ્તુઓ એકત્ર કરીને ચાસણીમાં નાંખી ચાલીઓમાં મેસુરની માફક ઠારવું. આ પાક દરરોજ સવારે તોલા પાંચ ખાધને ઉપર દુધ પીવું જેથી શક્તિ, પુષ્ટી, બળ, અને વિચ્છ વધે છે. તેમજ ધાતુ સખંધી તમામ વિકારોને દુર કરી શરીરમાં જાગ્રતી આપી કમ્મર, હાથ, પગ, વીગેરેના દુખાવાને બધ કરે છે.

બદામ પાક-૩.

બદામ શેર એ, કેશર તોલા ૨, એલચી તો. ૨, કવચાં તો. ૫, એખરો તો. ૨ ગોખર તો. ૫, સીંગોડા તો. ૫, દુધીનો મગજ તો. ૫, તરખુચનો મગજ તો. ૫ કમળ કાકડીનો મગજ તો. ૫ સુઠ તો. ૨, પીપર તો. ૨, એલચી તો. ૫, લવંગ તો. ૧, બયફળ તો. ૧, તજ તો. ૧, બવંત્રી તો. ૧ અકલગરો તો. ૧ આશન તો. ૨, સતાવરી તો. ૨ બળખીજ તો. ૨. વંગલરમ તો. ૧, લોહલરમ તો. ૧, સીલાજીત તો. ૧, રૂપાના વરખ નંગ ૫૦, સુન્નાના વરખ નંગ ૨૫, પ્રથમ બદામને છોલીને ઝીણી ખાંડવી તેમજ દુધીનો તડખુચના વીગેરે મગજો અને શીંગોડા જુદા ખાંડીને તૈયાર કરવા પછી બીજી ખાંડવા જેવી વસ્તુ ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી તેમાં લરમો અને સુન્નારૂપાના વરખ મેળવવા પછી બદામને ગાયના ધીમાં લાલ થાય ત્યાં સુધી સેકવી અને ત્યારબાદ શીંગોડા તથા બધી જાતના મગજોને

ધીમાં સેકીને બધાને એક રસ કરી : સાકર શેર ચારની ચાસણી કરી તેમાં મેળવી ઠારીને કટકા પાડવા. અને દરરોજ નવટાંકને આશરે ખાઈ ઉપર દુધ પીવું જેથી છાતીમાં શક્તિ આવી. વિર્યને વધારી જતી ધાતુને અટકાવી, મગજ અને શરીરમાં સંપુર્ણ શક્તિ આપી બળ, ખુદ્દી અને શક્તિ વાપરે છે.

મેથી પાક-૪.

મેથી શેર ૧, આશન ૦) = સુઠ ૦) = કવચાં ૦) = ઘોળીમુશરી કાળીમુશલી ૦) = એખરો ૦) = ચોપચીની ૦) = ગોખર ૦) = કાપરાં શેર ૦૧ તજ તો. ૧ મરી તો. ૧, પીપર તો. ૧, પાનની જડ તો. ૧, તેજબળ તો. ૧, લવેગ તો. ૧, અકલગરો તો. ૧, એલચી ૦) = કમરકસ તો. ૨, સતાવરી તો. ૨, બદામ શેર ૦૧ ચારોલી ૦૧ પસ્તાં ૦૧ ખસખસ ૦) = અશાલીઓ ૦) = ખેરનો ગુંદર ૦) = ચણુનો લોટ શેર ૧, અડદનો લોટ શેર ૦૧ શીંગોડાનો લોટ ૦૧ પ્રથમ મેથીને સાતવાર ઘંટીમાં દળાવવી પછી ખાંડવા જેવી વસ્તુ ખાંડીને ચાળવી, ત્યારબાદ બધી જાતના લોટને તથા બદામ વીંચે મગજને ધીમાં સારી પેઠે સેકવા અને બધાને એકત્ર કરી કાપરાં ને પણુ સેકીને નાંખવાં પછી ધી શેર બે તથા ગોળ શેર બે નો ચુલે મુકીને પા કરવો પછી બધી વસ્તુમાં શાકર શેર બે ખાંડીને મેળવવી અને બધાને એકત્ર કરી ધી ઠારીને કટકા પાડવા. રોજ સવારે નવટાંકથી પાશેર સુધી ખાવાથી હાથ, પગ, અને કમરમાં શક્તિ આપી, શરીરમાં બળ પુષ્કળ વધારે છે. મરદ અને ઘેરા બંનેથી ખલાય છે.

પીપર પાક-૫.

સારીનવી પીપર તોલા. ૪૦ લઘ ખાંડીને વચ્ચગાળ કરવી. પછી ગાયતું દુધ શેર સાત લઘ તેમાં પીપર નાંખી ચુલે ચઢવી ધીમે તાપે માવો કરવો પછી તેમાં ધી શેર ત્રણ નાંખી ખવો કરવો પછી તેમાં કવચાં, કાળી મુશલી, તજ, તમાલપત્ર એલચી, નાગકેશર, વાસકપુર લવેગ, અકલગરો, પીપરમુળ, સુઠ, સડકચુરો, લોહબરમ, એ બધી વસ્તુ બધે તોલા ઝીણા કરીને મેળવવા પછી સાકર શેર ચારની ચાસણી કરી તેમાં મેળવી ઠારીને કટકા પાડવા. અને ખાનાર માણસની સક્તી અને જઠરનો વિચાર કરી યોગ્ય પ્રમાણમાં ખાવાથી સર્વ ધાતુઓને જઠરાગ્નીને તથા શક્તિને સતેજ કરે છે. તેમજ હૃદય

અને છતીને બળ આપી ધાતુની વૃદ્ધી કરે છે. તેમજ જીર્ણવર-
ક્ષય, સ્વાસ, કાસ વિગેરેને દુર કરી હાથ પગ અને કમ્બરના દુખાવાને
મટાડે છે. અને શરીર તેજવાન બનાવી ઢીલી પડેલી નસોમાં પ્રુક્ષ્ણ
તાગાદ આપી નયુંશક પથ્થુને દુર કરી ખરેખરી મરદાઈ આપે છે.

ભુરાં કોળાને પાક ૬.

ભુર કોળુ (સાર પાક) શેર દશતું લઈ તેના કટકા કરી બી કાઢી
નાંખી, છીણીથી છીનીને કપડામાં ઢાલીને નીચોવવું પછી તે છીનમાં
ધી શેર બે મુઠીને સાફ લાલ થાય ત્યાં સુધી સેકવું પછી કોળાને
નીચોવતાં જે પાણી નીકળ્યું હોય તેને ગાળીને તેમાં સાકર શેર પાંચ
નાંખીને ધીમા તાપે ચાસણી કરવી. પછી તેમાં નીચેની વસ્તુઓ
ખાંડીને વજ્રગાળ કરીને મેળવવી. સુઠ, મરી, પીપર, જીરૂ, ધાણા,
તજ, તમાલપત્ર, એલચી પીપરીમુળ, આમળા, શાહજીરૂ, લવેંગ,
એ બાર વસ્તુઓ બધે તોલા મેળવી ચાસણીમાં એક રસ કરી ચાળીમાં
પાથરી કટકા પાડવા આ પાક સવારે તોલા પાંચથી સાત સુધી ખાઈ
ઉપર ગાયનું દુધ શેર ૧૦ પીવાથી વાયુ વિકાર, લોહી વિકાર સ્ત્રીસંગથી
આવેલી ક્ષીણતા, સોસ, ઉધરસ, ક્ષયના બળખામાં પડતું લોહી વીગેરેને
દુર કરી શરીરમાંથી નાશ પામેલું વીર્ય પાછું લાવી શક્તિ અને
પ્રેરણા આપે છે ખાવાનું વજન માણસનું બળાબળ વિચારી ઓછું
અથવા વધારે કરવું.

નારીયેળ પાક-૭.

નાળીયળનું ખમણ દુધ નીચોવેલું શેર ૨૦. ચારોલી શેર ૧,
બદામ હોતેલી શેર એક, ગાયનું દુધ શેર ૧૦ માં નાખી ધીમે તાપે
ઉકાળી માવો કરવો પછી તેમાં ગાયનું ધી શેર ત્રણ નાંખી ખવો
કરવો પછી તેમાં નીચેની વસ્તુઓ ખાંડીને વજ્રગાળ કરીને નાખવી.

હરડાં, બેડાં, આમળા, સુખડનો વેર, મોથ, પીપર, મરી, સુઠ,
સતાવરી, નાગકેશર, એલચી, તમાલપત્ર, તજ, આશન, જટામાંશી,
સડકચુરો, ધાણા, જીરૂ, બોયકોહોલુ કવચાં, લવીંગ, જયફળ, જાવંત્રી,
કેશર, એ વસ્તુઓ બધે રૂપીઆ બાર અને કસ્તુરી તોલો એક સાકર
શેર પાંચની ચાસણી કરી બધી વસ્તુ એકગ કરીને ચાસણીમાં નાંખી
ચાળીમાં પાથરી બધે રૂપીઆબારના કટકા પાડી દરરોજ તોલા પાંચ
ખાઈ ઉપર દુધ પીવું જેથી હાથ પગ કમ્બર વીગેરેનો દુખાવો મટી

શરીરમાં વિર્યની વૃદ્ધી કરી વાયુ, શરદી, નળજાઈ, ખાંશી, શ્વાસ વીગેરે રોગોમાં ફાયદો કરી શરીર તેજવાન બનાવે છે.

વિજયા (ભાંગ) પાક ૮.

ભાંગ શુદ્ધ કરેલી તોલા ૨૦ દુધ શેર પાંચમાં નાખી ચુલે ચઢાવી ખીમા તાપે બાળીને માવો કરવો પછી તેમાં ગાયનું ઘી શેર ૨ નાંખી માવાનો ખવો કરવો અને ત્યાર પછી સુંક, મરી, પીપર, લવંગ, એલચી, અક્લગરો, નયફળ, જવંત્રી, આસન, સાટોડીના મુળ, કવચાં, બળખીજ, એટલી વસ્તુઓ બધે રૂપીઆ ભાર લેવી. અને દુધીનો મગજ તોલા ૫ બદામનો મગજ તોલા ૧૦ સાકર શેર ૪ ઉપરની વસ્તુઓમાંથી ખાંડવા જેવી વસ્તુઓને ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરવી અને બદામના મગજને છોલી દુધીનો મગજ તથા બદામનો મગજ એ બંનેને જુદા ખાંડી ઘીમા સેકીને બધાની સાથે એકત્ર કરવું પછી સાકરની ગાસણી ગુદાખ જળમાં ધરી બધું તેમા મેળવી થાળીમાં ઠારીને અડક રૂપિયાભારના કટકા ખાંડી ફરોજ એકથા બે કટકા ખાંડ ઉપર ગરમ કરેલું દુધ પીવું જેથી ધાતુપુષ્ટ થઈ બળ શક્તિ અને લોહી વધે છે તેમજ શ્વાસ શ્વાસ નિપુષ્કતા સંબંધી સ્ત્રીઓને થતો ખરા વિગેરે રોગોના પશુ સારો ફાયદો કરે છે.

ઢોયાં પાક-૯.

ઢોયાં ભાવી તેને ફાડીને મીચ કાઢવી તે મીજ શેર બે અને ગાયનું દુધ શેર દશ, ઢોયાની મીચને ખાંડીને વસ્ત્રગાળ ચુરણ કરી દુધમાં નાખી ચુલે ચઢાવી બાળીને માવો કરવો પછી તે માવામાં ગાયનું ઘી શેર અઢી નાંખી ખવો પાડવો પછી તેમાં અક્લગરો, લવંગ, સુંક, ગોખર, અજમો, મોચ, તજ, તમાલપત્ર, એલચી, નાગકેશર, ચીનીકબાલા, વાંસકપુર, બળખીજ, આશન, સનાવરી, ઘોળી મુશળી ભોંયકોહોળુ. એટલી વસ્તુઓ બધે તોલા લેવી અને કેશર, હીંગલોક, લોહભસ્મ. વંગભસ્મ. અષ્ઠકભસ્મ એ પાંચ વસ્તુઓ અડક તોલો લેવી પ્રથમ ખાંડવાની વસ્તુને ખાંડી માવાની કાટી સાથે મેળવું. પછી ભસ્મો અને કેશર વાટીને એકત્ર કરવું પછી સાકર શેર ચારની ગાસણી કરી તેમાં નાખી પાક તૈયાર કરવો આ પાક તોલા ૧ થી ૨ સુધી ખાંડ ઉપર દુધ પીવાથી વિર્યનું ફીણ થવું. પ્રમેહ, શક્તિ, પુષ્ટી, બળ વિગેરે. ધાતુ સંબંધી રોગો ને દુર

કરી વિર્મની વૃદ્ધી કરવામાં રાખ્યાણ છે.

શીયાળામાં ખાવા માટે મુશળી પાક-૧૦.

ધાળી મુશલી શેર ૦૧ ને ખાંડી દુધ શેર પાંચમાં નાંખી ખાવો કરી તેમાં ઘી શેર ૧ નાંખી ખવો કરવો પછી બદામ શેર ૦૧ ને છોલી ખાંડી ઘીમાં શેકવી અને ત્યાર પછી સીંગોડાં શેર ૦૧ ચણાનો લોટ શેર ૧ એ બન્નેને ઘીમાં સેકીને ઉપરની બધી વસ્તુ ભેગી કરવી પછી તેમાં નીચેની વસ્તુઓ ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરીને નાખવી ગોખરૂં એખરો બગખીજ સત્તારી કાળી મુશલી ચોપચીની ઉટંગણના ખી. સદરહુ સાત વસ્તુઓ બધે તોલા નાંખવી અને સુક, મરી, પીપર, પીપળીમુળ, તજ, તમાલપત્ર, નાગકેશર, જયફળ, જવત્રી, લવંગ, એલચી, ચીનીકાલા, તેજબલ, આશન, અકલગરો, એ પંદર વસ્તુ અકેક તોલો લેવી પછી બધાને ભેગુ કરી બધાનુ જે વજન થાય તેની બરાબર ખાંડ નાંખીને એક રસ કરવું પછી જોઈતા પ્રમાણમાં ઘી નાંખી થાળીમાં ઠારવું અથવા લાડવા વાળવા. આ પાક દરરોજ સવારે તોલા ૫ થી ૮ સુધી ખાવો જેથી શક્તિ પુષ્ટી બળ વિર્ય વધે છે તેમજ હાથ પગ કમ્બર વિગેરેમાં શક્તિ આપી દુખતાં હેાય તો મટાડે છે.

સીઓ માટે ગુંદરપાક-૧૧.

બાવળનો ગુંદર શેર ૧ લઇ તેને ઘી શેર એકમાં તગવો પછી શીંગોડાં શેર ૦૧ દુધીનો મગજ ૦) = તડબુચનો મગજ ૦) = કમળ કાકડીનો મગજ ૦) = કોપરાં શેર ૦૧ બદામ શેર ૦૧ એ છ વસ્તુને ખાંડી ઘીમાં શેકવી પછી જવનો લોટ શેર ૦૧ ઘઉંનો લોટ શેર ૦૧ ચણાનો લોટ શેર ૦૧ એ ત્રણે લોટને ઘીમાં સારી રીતે સેકવા પછી તેમાં નીચેની વસ્તુ ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરીને મેળવવી. સુક, ગોખરૂં, ખસખસ, પીપર, મરી, પીપરીમુળ, જયફળ, જવત્રી એલચી, તેજબળ, તજ, અકળગરો, એ બધુ બધે તોલા લેવું. પછી બધાને એકત્ર કરી જે વજન થાય તેટલું વજન ગોળ અને ખાંડ મળીને નાંખવું પછી જોઈતા પ્રમાણમાં ઘી નાંખી થાળીમાં ઠારીને કટકા પાડવા અથવા નવટાંક વજનના લાકુ કરવા આ પાક સીઓને માટે ઘણો સારો છે. જે સીઓ આ પાક શીયાળામાં બનાવીને ખાય તો કમ્બરનો દુખાવો શરીર ધોવાવું, અશક્તિ, તોડ, નબળાઇ વિગેરેને દુર કરી શક્તિ આપે છે.

ચુવા-તેલ-લેપ બનાવવાની રીત. ૧

શક્તિ-પુણી અને બળને માટે આ પુસ્તકમાં ચૂર્ણો-ગ્રાણીઓ-પાકો વિગેરે ખાવાના ઉપાયો આપવામાં આવ્યા છે. પરંતુ કેટલીક વાર નપુષ્કતા અને નામરદીમાં ઈંદ્રીની નસો ઢીલી પડી જાય છે. જેથી તેના ઉપર ચોપડવાને તથા ચોળવાને કેટલીક જાતના ચુવા અને લેપો વિગેરેની જરૂર પડે છે. તે બનાવવાને ખાસ અનુભવેલા ઉપાયો આ પુસ્તકમાં આપવામાં આવ્યા છે. તેમાં ઘણી ખરી વસ્તુઓ જેરી હોવાથી બનાવતી વખતે તેના ધુમાડો આંખને નહીં લાગે તેની ખાસ સંભાળ રાખવી. એટલુંજ નહીં પણ એ વસ્તુઓ વાપરતી વખતે પણ કેટલીક સંભાળ રાખવાની છે. કારણ એવી વસ્તુઓ ઘણી ગરમ હોવાથી ઈંદ્રિના આગલા ભાગ (સોપારી) ને લાગવાથી સે.જે આવી જાય છે. અથવા ઈંદ્રિના આગલા ભાગમાં ફેક્સીઓ થઈ આવે છે. માટે લગાડતી વખતે ઉપર નીચેની નેસ ઉપર માલીશ થાય અને પચે તે પ્રમાણે સંભાળ રાખીને લગાડવું. તેમજ એવી વસ્તુઓ પાન અથવા ધંતુરાના પાત્રા ઉપર ચોપડીને ઈંદ્રિ ઉપર બાંધવાની હોય છે. તે એવી રીતે બાંધવું કે આગલા ભાગની સુંવાળી ચામડીને લાગે નહીં. વિશેષ એવી વસ્તુઓ લગાડીને અથવા ચોપડીને હાથ સારી પેઠે સાચુ અથવા માટી લગાડીને ઘોવા બીજી એક વાત એ પણ લક્ષમાં રાખવી કે એવી વસ્તુવાળા હાથ આંખને નહીં લાગે તે ધ્યાનમાં રાખવું. આ પુસ્તકમાં આપેલા ચુવા અને લેપો ઘણું કરીને પાતળી ચંત્રે અથવા કાંકડો સળગાવીને તેના ટીપા નીચેના વાસણમાં પાડવાના છે અને કેટલાક ઉપાયો ખાસ કરીને ઈંદ્રિના ઉપર લેપની માફક ચોપડવાના છે અને કેટલાક ઉપાયો નસો ઉપર ધસવાના છે. માટે જે ઉપાય કરવો તે ખાસ ચોક્કસાઈથી કરવો. કારણ ઉપાયો ખાસ અજમાવેલા અને ચાલુ છે જેથી નીજૂળ જવાની ધાસ્તી રાખવી નહીં. પરંતુ એટલી વાત ધ્યાનમાં રાખવી કે એક ઉપાયથી કદાચ કાયદો નહીં થયો તો બીજો બનાવીને તેનો ઉપયોગ કરવો.

બીજી એક વાત એ ધ્યાનમાં રાખવાની છે કે આમાના પ્રયોગોમાં જે જે વસ્તુઓ લખેલી છે. તેમાં કેટલીક મુગલાઈ અને દેશી છે. પરંતુ તે વસ્તુ ક્ષેત્રી વખતે ધ્યાન રાખવું કે વસ્તુ ખોટી કે બનાવદી

હોય નહીં કરચું કેટલાક માલ વેચનારા કોઈ વસ્તુને બદલે ભગતીજ વસ્તુ આપી દે છે માટે એ બાબતમાં ધ્યાન રાખવું અથવા એવી વસ્તુઓ બનાવવાને ખરી અને ખાત્રીની વસ્તુઓ જોઈતી હોય તો હમને નીચેને શરતોને લખીને પુછવડું કરણુ હમે એવી વસ્તુઓ ખાસ જ્યાં થતી હોય ત્યાંથી જથ્થાબંધ મંગાવી રાખીએ છીએ. જેથી પ્રથમ કબલ કાગળ લખીને ભાવ પુછવવા. પછી જોઈએ તે પ્રમાણે મંગાવવી.

મળવાનું ટેકાણું—

સૈદ ધીરજરામ દલપતરામ પ્રાણ્યાચાર્ય.
રવાળાને ટેકરે—સુરત.

નામરદી માટે તેલ-૧.

ગંધક આમગસારો તોલા ૧૦. તલ કાળા તો ૧૦. માલકાંગણી નાખી તો. ૫, લવંગ તો. ૫, પીપર તો. ૫ ટંકણુ તોલા ૫, વજનાગ તો. ૧, કુકરની ચરખી તો. ૫, ખાંખણુ તો. ૧૦.

પ્રથમ ખાંડરાની વસ્તુને ખાંડી તેમાં બીજી બધી વસ્તુઓ એકત્ર કરી પાતાળી ચંત્રથી તેલ કાઢી શીશીમાં ભરી લેવું. આ તેલ ઇંદ્રીની ઢીલી પડેલી નસો ઉપર માલીશ કરવાથી ઇંદ્રીની નસોમાં તાકાદ આવે છે. તેમજ અતીશય સ્ત્રીસંગ કરવાથી, હસ્તમૈથુન કરવાથી અથવા બીજા ગમે તે કારણથી આવેલી નામરદી નપુષ્કતા. વિગેરે દુર થાય છે. આ તેલ માલીસ કરવું અને ખાવામાં હમારી પુષ્ટીપ્રભા ગુટીકા સવાર સાંજ દુધ સાથે ખાવી જેથી તાત્કાળીક ફાયદો થશે. પુષ્ટીપ્રભા ગુટીકા એક માસની જોળી ૬૦ ના ફક્ત રૂપીઆ સવા બે પડે છે.

નપુષ્કતા માટે ચુવો ૨.

ગાયનુ ઘી તોલા ૧૦. બીરબખોટી તો. ૫. ધંતુરાના બી તો. ૨૫. વજનાગ તો. ૨૫. જયફળ તો. ૨૫. હડતાળ તો. ૨૫. ગંધક આમગસારો તોલા ૨૫. ઘોળા કરેણાના મુળની છાલ તો. ૨૫. લવંગ તો. ૨૫. સોમલ પીળો તોલા ૨૫. વનવાગળની ચરખી તો. ૧૦. સાંદાની ચરખી તો. ૧૦. બધી વસ્તુને ચુકતીપૂર્વક એકત્ર કરી પછી ડાંદીના કપડાં ઉપર ચોપડી તેનો કાકડો કરીને ચુકતીપૂર્વક પકડી સળગાવવો અને તેની નીચે વાસણુ રાખવું જેથી કાકડામાંથી ચુવો વાસણુમાં

પડશે તે યુવો ઠડા પડે ત્યારે એક શીશીમાં ભરી લેવો અને તમામ પ્રકારની નપુષ્કતામાં, ઈદ્રી ઉપર માલીસ કરવો જેથી નપુષ્કતા મટી 'ખરેખર' પુરુષાતન પ્રાપ્ત થાય છે અને વાંકી વળેલી ઈદ્રીને પણ સીધી કરી તાકાદ આપે છે. આ યુવાની સાથે ખાવાની દવામાં હમારી મદન કાન્તા ગુટીકા સવાર સાંજ શીરા સાથે ગોળી નંગ બે મધમાં કાલવીને ચાટવી. આ ગોળી વૈદરાજીને પાંચ રૂપીએ તોલો આપવામાં આવે છે અને છુટક મંગાવનારને રૂપીઆ એકની ગોળી દશ આપવામાં આવે છે.

પંડત્વ વિનાષક તેલ ૩.

વાધની ચરખી તો. ૧૦. સાંઢાની ચરખી તો. ૧૦. ખીરબ્રોટી તો. ૫. અળસીઆં તો. ૫. મરેલો કાજો વીછુ તો. ૨ા. મનસીલ તો. ૨. હડતાલ તો. ૨. ધંતુરાના બી તો. ૨. અજમો તો. ૨. કેશર તો. ૨. અગર તો. ૨. જયફળ તો. ૨. તજ તો. ૨. લવેંગ તો. ૨. અક્લગરો. તો. ૨. માલકાંગણી તો. ૧૦. જવંત્રી તો. ૨. ઝેરકચુરનો ભુકો તો. ૫. વછનાગ તો. ૨. સોમલ તો. ૨. ખાંખણ તો. ૧૦. બધી વસ્તુમાંથી ખાંડવા જેવી વસ્તુઓ ખાંડી તેમાં ચરખી વીગેરે મેળવી એક તાંબાના સાંકડા મોડાના વાસણમાં ભરી તેના મો ઉપર માથાના વાળનો ડુચો મારી પાતાળી યંત્રની રીતેથી તેલ કાઢી એક શીશીમાં ભરી લેવું. પછી તે તેલમાં સારું ઉચી જાતનું ધનાનુ અત્તર તોલો એક મેળવવું. પછી એ તેલનું માલીશ-ઈદ્રી ઉપર કરવાથી ઈદ્રીની કમજોરી નસોનું ઢીલાપણું નપુષ્કતા હાથરસથી આવેલી નયનાઈ, ઈદ્રીનું ટેડાપણું, નામરદી વિગેરે રોગોમાં તાત્કાળિક ફાયદો કરે છે. આ તેલનું માલીશ ચાલતું હોય ત્યારે ખાવાની દવામાં હમારો "કામદેવરસ" સવાર સાંજ ગોળી એક મધમાં ચાટી ઉપર સાકર નાખેલું ઉકાળેલું દૂધ પીવું જેથી તમામ પ્રકારની નામરદી મટાડી શકિત પુરૂં અને બળ આપી તાત્કાળિક ફાયદો કરે છે "કામદેવરસ" હમારા દવાખાનામાં દશ રૂપીએ તોલો આપવામાં આવે છે. માટે ઇચ્છા હોય તેણે મંગાવી લેવો.

મરદાઈનો લેપ ૪

તજ-જયફળ-અગર, વછનાગ. સફિતકરેણાનુ મૂળ. ધંતુરાનુ મૂળ. એ બધી વસ્તુને ઘોડાના મુત્રમાં સરખે વળને ધસવી પછી બધાને એકત્ર કરી ઈદ્રી ઉપર લેપ કરવો. અને મલમલના કપડાંને

પાટા બાંધવો આ પ્રમાણે થોડા દીવસ કરવાથી ઇંદ્રીની નસોમાં તાગાદ આવે ઇંદ્રી વાંકી થઇ ગઇ હોય. ચૈતન્ય નાસ પામ્યું હોય. નસો ઢીલી પડી ગઇ હોય, નપુંસકતા આવી હોય તે સધલુ દુર કરી ઇંદ્રીમા બળ આપી ધરડા માણસોને પણ જીવવાનું જેવી શક્તિ આપે છે. આ લેપ રાત્રે ચોપડી આખીરાત રહેવા દઈ સવારે ગરમ પાણીથી ધોઈ નાખવો. અને ઇંદ્રીના આગલા ભાગને લાગે નહીં. તેની સંભાળ રાખવી.

મરદાઈની પટ્ટી ૫

સારી ઉંચી જાતનું મલમલનું કોરું કપડું એક ગજ લેવું. પછી તેને ગરમ પાણીથી સારી પેટે ધોઈને તેમાંની બેળ કાઢી નાખવી. પછી તેને સુકવીને આંકડાના પાત્રાના રસમાં બોળીને છાયે સુકવવું. ત્યાર પછી તે કપડાંને આંકડાના દુધમાં પલાળી છાયે સુકવવું. એ પ્રમાણે અગી-આર વાર તે કપડાંને આંકડાના દુધમાં બોળી બોળીને સુકવવું. પછી તેમાંથી ઇંદ્રીની આશપાસ વીટાઇ રહે એટલો કટકો કાતરથી કાપીને એક તવીમાં થોડું ઘી મુકી તે ગરમ થાય એટલે પેલો કટકો તેના ઉપર પાથરી કટકામાં રતાસ આવે ત્યાં સુધી બંને બાજુ ફેરવ્યા કરવો. પછી હાડા પડે ત્યારે ઇંદ્રી ઉપર ફરતો પટ્ટીની માફક ચોડી તેના ઉપર બીજો પાટો બાંધવો. આ પ્રમાણે રાતે પટ્ટી મારી સવારે કાઢી નાખીને ઇંદ્રીને સાચુથી ધોવી. પાછી બીજે દીવસે એજ પટ્ટી બીજા બાજુ ઉથલાવીને મારવી આ પ્રમાણે થોડા દીવસ કરવાથી ગમે તે પ્રકારનો નામરદ હોય—નપુંસકતા આવી હોય—ઇંદ્રી વાંકી થઇ હોય—હસ્ત મૈથુન કરવાથી ઇંદ્રીની નસો ઢીલી પડી ગઈ હોય. તે સધળીને દૂર કરી ઇંદ્રીમાં સંપૂર્ણ પણે તાકાદ આપી ખરેખરી મદદ આપે છે. આ પટ્ટી મારવાથી જો ઇંદ્રી ઉપર ગરમી આવે એટલે જીણી ફેલીઓ થઈ આવે તો માખણ અથવા ઘીયેલું ઘી લગાડવું અને ફેલીઓ મટે ત્યાં સુધી પટ્ટી મારવાની બંધ રાખવી અને મટી જાય એટલે પાછી પટ્ટી બાંધવી. આ પ્રમાણે ગરમી કાઢકને થાય છે પરંતુ તેથી જરા પણ ગભરાવું નહીં. કારણ આ પ્રયોગ એવો સારો છે કે એનાથી ધણા નામરદોના દરદીઓ સારા થયા છે. આ પ્રયોગ ચાલતો હોય ત્યારે ખાવાના ઉપાયમાં “ સુવર્ણ ચંદ્રોદય ગુટીકા ” ચાલુ કરવી જે ગોળી હમારે ત્યાં પંદર રૂપીએ તોળો મળશે. તે ગોળી દરરોજ શાકરના શીરા સાથે ખાવી જેથી ગમે તેવો નામરદ થોડા વખતમાં સારો થાય છે.

મરદી માટે લેપ-૬.

ચોમાસામાં ભેંસના અથવા ગાય કે બળદના શીંગડાં હવામાં પડી રહેવાથી તેના ઉપર એક જાતના ફણુગા કુટે છે તે ફણુગા લાવીને સુકવવા. સુકાય ત્યારે તેમાંથી એક તોલો લેવા અને ખાંડીને વસ્ત્રગાળ કરવા પછી તેમાં અશીણુ તોલો ૧, વજનાગ તોલો ૧, સોમલ તોલો એક ખીરબખોટી તોલો ૧, કેશર તોલો એક. એ બધી વસ્તુને ધંતુરાના રસમાં ખલીને લેપ જેવું કરવું પછી તે લેપ ઇંદ્રી ઉપર ચોપડવો. અને સવારે સાખુથી ઇંદ્રીને ઘોષ નાખવી. લેપ ઇંદ્રીના આગલા સુવાળા ભાગને લાગે નહીં તેની સંભાળ રાખવી. આ લેપ લગાડવાથી નપુષ્કતા મટી મરદાઇ આવે છે. તેમજ જે પુરૂષ અતીશય સ્ત્રી સંગ કરવાથી નામર્દ થઇ ગયો હોય. તેને આ લેપ લગાડવાથી ઇંદ્રીમાં તાકાદ આવી નસોમાં સારી તાકાદ આવે છે. એટલુંજ નહીં પણ ગમે તે કારણથી આવેલી નામર્દી થોડા વખતમાં મટી જાય છે.

મર્દાઇનો યુનાની તીલ્લો-૭.

માલકાંગણી ૦) જયફળ ૦) જવત્રી ૦) કેશર ૦) કાળા મરી ૦) પીપર ૦) સુઠ ૦) કાળોવજનાગ ૦) સફેદવજનાગ ૦) ધંતુરાના બી ૦) અજમો ૦) લવેંગ ૦) સોમલસખીઓ ૦) હડતાળ ૦) મનસીલ ૦) આમળસારોગધક ૦) પીલોસોમળ ૦) રાતોસોમળ ૦) વાધની ચરબી તોલા ૧૦ સીંહની ચરબી તોલા ૧૦ હુક્કરની ચરબી તોલા ૧૦ ખાંખણુ તોલા ૧૦ ખીરબખોટી ૦) થુવેરનું દુધ તોલા ૨૦ આંકડાનું દુધ તોલા ૨૦ ત્રણધારા થુવેરનું દુધ તોલા ૨૦ ગેટીનું દુધ તોલા ૨૦ ઉપરની વસ્તુમાંથી ખાંડવા જેવી વસ્તુને ખાંડી વસ્ત્રગાળ કરી પછી ઉપર લખેલા દુધોમાં વારા ફરતી ખલ કરવો પછી ચરબીઓ અને ખાંખણુ મેળવી પાતાળી યત્રે ચુવો કાઢવો. આ ચુવો ઇંદ્રિ ઉપર માલીશ કરવાથી તમામ જાતની નામરદી નસોનું ઢીલાપણું, સંઘત્વ, નપુષ્કતા વિગેરેમાં તાત્કાલિક ફાયદો કરે છે. જે આ ચુવો લગાડવાથી ઇંદ્રિ ઉપર ફેલ્લીઓ પડે તો ઘાયલું ધી કે માખણુ લગાડવું.

ચાળીશ વર્ષનું જીવું અને જાણીતું

આ રોગ્ય રક્ષક ઔષધાલય માં
બનતી દવાઓનું

સુચીપત્ર.

માલીક:-વૈદ ધીરજરામ દલપતરામ પ્રાણાચાર્ય
અને લીપક રત્ન.

ઠે. રૂવાળાને ટેકરે—સુરત.

આ ઔષધાલયમાં ખાશા અનુભવી અને શાસ્ત્રોક્ત
દવાઓ બને છે, અને વૈદરાજીને ખાશા ઓછા
ભાવે આપવામાં આવે છે.

જેનો લાભ સેકડો વૈદરાજી અને ધર્માદા ઔષધાલયે ધણા
સમયથી લે છે, અને પોતાનો સંતોષ જાહેર કરે છે.

સજ્જન વૈદરાજ બંધુઓ અને આયુર્વેદ પ્રેમી મહસ્થા !

આપ સારી રીતે જાણો છો કે હાલમાં દેશી દવાઓ બનાવનારી
ફાર્મસીઓ ઠામઠામ વધતી જાય છે, અને તેઓ એક બીજાની હરીફાઈમાં
દવાઓના ભાવો ધરાડે છે. પરંતુ દવાઓ એ કંઈ બજારની વસ્તુ નથી
માટે એમાં હરીફાઈ કરી દવાની યોગ્યતા ધરાડવી તે ઠીક નથી.

હમારી કાંઈ ફાર્મસી નથી તેમજ હમે કોઈ ફાર્મસી સાથે
હરીફાઈ કરવા માગતા નથી પણ હમે ખાસ શાસ્ત્રને આધારે તથા
અનુભવ સિદ્ધ દવાઓ હમારા ઔષધાલયમાં વાપરવાને બનાવીએ છીએ
તેમાંથી જે વૈદ બંધુઓ પોતે દવાઓ નહીં બનાવી શકતા હોય અથવા
તેઓને ગામડાઓમાં દવા બનાવવાની સગવડ નહીં હોય તેઓને હમે
ખાશા ભાવથી દવાઓ આપીએ છીએ હમને ધણીવાર કેટલાક વૈદ
બંધુઓ પુછે છે કે હમને અમુક ફાર્મસી અમુક ટકા કમીશન આપે
છે. તો તમે કેટલા ટકા આપશો ? આના જવાબમાં હમારે જણાવવાનું
કે પ્રથમ તો હમારી ફાર્મસી નથી, બીજું હમે જે દવાઓ બનાવીને
આપીએ છીએ તે ખાસ કરીને વહેપાર કે ધંધો કરવાને નહીં પણ

હમારા આયુર્વેદની અને વૈદરાજ્યની સેવા કરવાને અને હમારા સારા અને સિદ્ધ ઉપાયોનો જનસમુદ્ધમાં જેમ વધુ ફેલાવો થાય અને વૈદરાજ્ય પોતે તે ઉપાયો પોતાને ત્યાં બનાવીને વાપરે એ હેતુથી હમે હમારા અનુલવની સધળી દવાઓ કોઈ પણ જાતનો ગુરુગમ રાખ્યા વગર પ્રસિદ્ધ કરેલી છે.

હમે પ્રથમથીજ ભાવો એવા રાખ્યા છે કે વૈદરાજ્યને પરવડી શકે છતાં જો કોઈ દવામાં ભાવ વધુ પડતો દેખાય તો તેનું કારણ હમને શહેરના ભાગમાં મંજુરી અને કેટલીક વસ્તુઓ મોંઘી પડતી હોવાથી દવાનો ભાવ મોઘો દેખાય છે પરંતુ હમારી દવાની બનાવટમાં કોઈ પણ વસ્તુ વગર ચલાવી લેવામાં આવતું નથી, જેથી કોઈ વસ્તુ નહીં મળી શકે તો તે જ્યાં મલતી હોય ત્યાંથી ખાસ મંગાવીને ઉપયોગમાં લેવામાં આવે છે, જેથી દવાઓ ચોક્કસ અને ધારેલું કામ કરવામાં પાછી પડતી નથી. કારણ હમારી દવાઓ આજ લગલગ ચાળીશથી પીસ્તાળીશ વર્ષની ખાસ અનુલવમાં આવેલી છે. અને હંમેશા હમારા દવાખાનામાં ખારે માસ સધળી દવાઓ વપરાય છે અને તેનાથી હમરો રોગીઓ સારા થાય છે. માટે હમારી વૈદરાજ્યને ભલામણ છે કે તમે તમારા ઔષધાલયમાં તમારા અનુલવની દવાઓ વાપરતા હો તેની સાથે હમારી અનુલવેલી અને શાસ્ત્રોક્ત દવાઓ વાપરશો તો જરૂર આપને યશ, કીર્તી, અને ધનની પ્રાપ્તિ થશે. વિશેષ કોઈ રોગીના સંબંધમાં હમારી સલાહ પુછાવશે તો યોગ્ય સલાહ આપવામાં આવશે તેમજ તેને કઈ દવા ફાયદો કરશે અને તે કેવી રીતે બનાવવી વિગેરેનો ખુલાસો કરવામાં આવશે. પરંતુ પત્ર સાથે જવાબ માટે ટીકીટ બીડવી, વગર ટીકીટ જવાબ આપવામાં આવશે નહીં. તેમજ પત્ર વ્યવહાર કરનારે દરેક વખતે પોતાનું પુરેપુરું સરનામું અને પોષ્ટ લખતા રહેવું કારણ હમારે ત્યાં સેંકડો પત્રો આવે છે. જેથી કોઇના પણ આગલા કાગળનો સંગ્રહ રહી શકતો નથી. જેથી દર વખતે સરનામું લખવાની વિનંતી કરવામાં આવે છે.

વિશેષ દરેક માણસના કાગળો હમે પોતેજ વાંચીએ છીએ જેથી કોઇની પણ ગુપ્ત હકીકત હશે તે ખાસ ખાનગીજ રહેશે માટે કોઇએ પણ એ બાબતની શંકા રાખવી નહીં.

વળી ખીજ એક વાતના સંબંધમાં વૈદરાજ્ય અને ગ્રહસ્થાનું ધ્યાન ખેંચવામાં આવે છે કે જેઓને વીશ રૂપીઆ ઉપરની દવાઓ

મંગાવવી હોય તેઓએ ખાસ કરીને હમને પ્રથમથી લખીને લાવે. વીગેરેનો ખુલાશો કરવો અને ત્યાર પછી પોતાનો ઓડર મોકલી આપવો દવાઓ હંમેશા વી૦ પી૦ થી મોકલવામાં આવે છે અને તેનું ટપાલ ખર્ચ મંગાવનારને શીર હોય છે.

એક રૂપીઆથી ઓછી રકમનું વી૦ પી૦ કરવામાં આવતું નથી પરંતુ કેટલીક જરૂરની વખતે રૂપીઆથી ઓછું વી૦ પી૦ પણ કરવામાં આવશે.

વિશેષ કેટલીક જગ્યાએ દવાઓ બનાવવાની વસ્તુઓ ખરી મળતી નથી અથવા તો નામના ભેદને લીધે ગાંધીઓ ઓળખતાં નથી જેથી કંઈને બદલે કોઈ ભળતીજ વસ્તુ આપી દે છે જેથી દવા બગડે છે અને ગુણુ કરતી નથી માટે વૈદરાજ્યેને વીનંતી કરવામાં આવે છે કે તેવી વસ્તુ હમારી પાસેથી મંગાવવામાં આવશે તો ખરી અને વ્યાજખી લાવે મોકલી આપીશું.

છેવટે વૈદરાજ્યે ખાસ એટલી વાત ધ્યાનમાં રાખવી કે હમારે ત્યાં કોઈ જાતનો દગો, ખોટાફ કે અભિમાન નથી જે વસ્તુ હમારે ત્યાં નહી હશે તેની ના લખવામાં આવશે પણ કોઈ પાસે લઈને કે કોઈ બીજી રીતે છેતરપીંડી કરવામાં આવશે નહી. કારણ આયુર્વેદનું એટલું બધું વિશાળ ક્ષેત્ર છે કે એમાં કોઈ પણ સંપૂર્ણ નથી છતાં બલે કોઈ વિદ્વાન પોતાને પૂર્ણ માનતા હોય પણ હમે તો જીંદગી સુધી વિદ્યાર્થી દશામાં જ રહેવાનું પસંદ કરીએ છીએ.

ફુનીઆમાં બધા રોગની દવા મળે છે. પણ મનના રોગની દવા મળતી નથી. તેમજ મોતનો કશો ઉપાય નથી.

ચાળીશથી પીરતાળીસ વર્ષ સુધી પાકો અનુભવ લઈ
—વૈદરાજ્યેના લાલ માટે પ્રસિદ્ધમાં મુકેલી—

તાત્કાલીક ફાયદો કરનાર દેશી દવાઓ.

મુવર્ણ ચંદ્રોદય યાને (સિદ્ધ મકરધ્વજ) ૫૩ગુણુ બલી જરીત
આખો અને ઘુટેલો તોલા ૧ ના રૂ૦ ૩૦)

દેશી વૈદકમાં આનાથી ચડીઆતી દવા છેજ નહી તેમજ કોઈ રોગ એવો નથી કે આ દવા અનુપાન ફેરથી લાગુ નહી પડે આ ચંદ્રોદય કમોતેજક, વીર્ય, શક્તી, બળ, સ્મરણશક્તિ, કાંતી,

મેલા, આયુષ્ય વિગેરેને વધારી અતિ વીધ્ય અને જરાવસ્થાને લીધે થયેલી નબળાઈ, વિર્યની ક્ષીણતા, નપુશ્કપણું, કમળેરી વીગેરેને દૂર કરી શરીર શક્તિવાન અને વિર્યવાન બનાવે છે તેમજ સ્ત્રીઓના છુપા દરદો દૂર કરી ગર્ભાશયને બળ આપી ગર્ભાશયને શુદ્ધ કરી ગર્ભ રહેવા લાયક બનાવે છે. દુઠ્ઠમાં આ પ્રસિદ્ધ વસ્તુના ગુણથી સઘળા વૈદરાળે જાણીતા છે. કારણ મૃત્યુ શૈયાપર સૂતેલા માણસને પણ ચોખ્ખા અનુપાન સાથે ખવાડવાથી બે ચાર કલાક વાતો કરી શકે છે. અને વખતે એવી સ્થિતિમાં આવેલા માણસો આ દવાથી સારા પણ થઈ શકે છે માટે દરેક વૈદરાળેએ આ દવા જરૂર પોતાની પાસે રાખવી.

ઉપરના ચંદ્રોદયની અનુપાન યુક્ત ગાળીઓ.

આ ગાળીનો ગુણ ઉપરના ચંદ્રોદયને મળતો છે પરંતુ સગવડની ખાતર અનુપાન મીઠ્ર કરી, ઘુટી, ગાળીઓ તૈયાર કરેલી છે. કીંમત તોલા એકના રૂપીઆ ૧૫) પંદર છે. દરરોજ ગાળી ૧ થી ૨ મધ અને ઘીમાં ચાટી ઉપર ઉકાળેલું દૂધ, સાકર નાખીને પીવું.

સુવર્ણ ચંદ્રોદય દ્વીગુણ બળી જરીત.

કીંમત તોલા એકના રૂપીઆ વીસ.

આ ચંદ્રોદયથી સઘળી જાતના વાયુ, શરદી, દમ, ક્ષય, ખાંશી શ્વાસ, અમુજણ, અશક્તી, વિર્યદોશ વીગેરેમાં તાત્કાળીક અસર કરે છે તેમજ ઉપરના ચંદ્રોદય પ્રમાણે સઘળા ગુણો છે.

આ ચંદ્રોદયની અનુપાન મીઠ્ર કરીને બનાવેલી ગાળીઓ દશ રૂપીએ તોલો મળશે વાપરવાની રીત ઉપરના ચંદ્રોદય પ્રમાણે છે. છતાં અનુપાન ફરેથી સેંકડો રોગોને દૂર કરે છે.

શુદ્ધ જારદ અને શુદ્ધ ગાંધકથી બનાવેલો રસ સોંદુર.

કીંમત તોલા એકના રૂપીઆ ચાર.

કસ્તુરીના પાણીમાં વાટેલો તથા આખો રસ સોંદુરના ગુણથી સઘળા જાણીતા છે છતાં એ દવા, શક્તી, પુષ્ટી, બળ, વિર્ય, અને કામોત્તેજક હોવાથી તાત્કાળીક અસર કરે છે એટલુંજ નહીં પણ અનુપાન ફરેથી જાતીના, મગજના, આંતરડાના અને પેટના દરદોમાં પણ સાફ કામ કરે છે તેમજ ખાંશી, ક્ષય શરદી, અમુજણ, આંકડી, હીસ્ટીરીઆ વીગેરેમાં પણ સારો ફાયદો કરે છે.

તાલ ચંદ્રોદય:-કીંમત તોલા એકના રૂપીઆ ચાર.

તાલ ચંદ્રોદય એકે રતી મધ અથવા પાનમાં આપવાથી ખાંશી, દમ, શ્વાસ, લોહીનો ખીગાડ, વીરફાટક, પામા, કુષ્ટ વીગેરે ચામડીના દરદોમાં અનુપાન ફરેથી સારો ફાયદો કરે છે.

સીલા ચંદ્રોદય:-કીંમત તોલા એકના રૂપીઆ ચાર.

સીલા ચંદ્રોદય યોગ્ય અનુપાન સાથે એકે રતી લેવાથી શરીરમાં વધેલી ચરબી, વાયુ અને ગરમીથી ઝુલી ગયેલા શરીરો, છાતીની ગભરામણ, લોહી વિકાર, કુષ્ટ ચામડીના દરદો વગેરેમાં સારો ફાયદો કરે છે.

મલ ચંદ્રોદય:-કીંમત તોલા એકના રૂપીઆ ચાર.

આ દવા યોગ્ય રીતે અનુપાન સાથે આપવાથી ખાંસી, શ્વાસ દમ અમુઝણ, શરદી, વાયુ, લકવો, ધનુરવા, હીસ્ટીરીઆ જીનો અને હાડીઓ તાવ વગેરે દરદોમાં સારું કામ કરે છે.

માણેક રસ:-કીંમત તોલા ૧ નો રૂપીઆ ૧૫

ખાસ હડતાલની શાસ્ત્ર પ્રમાણે શુદ્ધી કરીને તેમાંથી આ મહાન માત્રા બનાવવામાં આવે છે આ દવા ગામડાના વધદોમાં ખાસ જાણીતી અને બહુ વપરાશની વસ્તુ છે અને અનુપાન ફરેથી સન્નીપાત, જ્વર, શરદી, દમ, હાંફ, લોહીનો ખીગાડ, મુર્છા વીગેરેમાં તાત્કાળિક અસર કરે છે.

અશ્મક ભસ્મ સહસ્ત્રપુટી:-કીંમત તોલા એકના રૂપીઆ ત્રીશ.

આ ભસ્મ કફ, શરદી, શ્વાસ. ઉધરસ કફ અને ક્ષય રોગમાં આખાદ કામ કરે છે એટલું જ નહીં પણ જીર્ણ, જ્વર, નબળાઈ છાતીના રોગો, ક્ષીણતા અને હરેક રોગ પછીની નબળાઈને દૂર કરી પુરોગને ખરેખર પુરુષાતન બક્ષે છે. દુકંમાં આ ભસ્મના ગુણો જગતમાં સર્વમાન્ય છે એટલે વધુ વીવેચનની જરૂર નથી.

અશ્મક ભસ્મ સો પુટી:-કીંમત તોલા એકના રૂપીઆ પાંચ.

આ ભસ્મ પીત્ત અને કફનું શમન કરી અગ્નિને પ્રદીપ્ત કરે છે. તેમજ વીર્યનાં વિકારોને દૂર કરી પીશાબના દરદોમાં અને સ્ત્રીઓના આર્તવ દોષમાં સારું કામ કરે છે. દુકંમાં આ ભસ્મ સ્ત્રીઓને ચતા હીસ્ટીરીઆ, ઉન્માદ અને હાડીઆ તાવમાં પણ તાત્કાળિક કામ કરે છે.

કાંતીસાર (લોહ ભસ્મ) સતપુટી:-કીંમત તોલા એકના રૂપીઆ એ

આ ભસ્મ પાંડુરોગ, કમળો, હરસ, અભસપીત, લીવર, ફૂમી,

મેઘવૃદ્ધી વગેરેમાં તેમજ ચામડીના વિકારો, લોહીનો બિગાડ, નય-
ળાઈ અને સોજા વગેરેમાં સાઈ કામ કરી શરીરમાં લોહીના પ્રવા-
હને વધારી વીર્યની વૃદ્ધી કરી શરીરમાં નબું ચેતન લાવે છે.

લોહ લસ્મ પૃષ્ઠી:—કીમત તોલા એકનો રૂપીઆ એક.

આ લસ્મ બાળકોને થતું સુકતાન, કમળો, પાન્ડુ વગેરેમાં
તાત્કાળિક ગુણ કરે છે એટલુંજ નહીં પણ સતપુટીને મલતા ગુણો છે.

લોહ મંડુર લસ્મ રાતી:—તોલા એકના આઠ આના,

મંડુર લસ્મના ગુણો જગ પ્રસિદ્ધ છે પરંતુ જ્યારે દરેક લોહ
લસ્મ ઝાડને કપ્પજ કરે છે ત્યારે આ મંડુર તે પ્રમાણે નહીં કરતાં
ખાસ નાળકોટ અને ઉદર રોગમાં સારો ફાયદો કરી દસ્ત સાફ લાવે છે.

તામ્ર લસ્મ:—કીમત તોલા એકના રૂપીઆ ત્રણ.

આ તામ્રલસ્મ યોગવાહી હોવાથી બીજનરસો બનાવવામાં વાપરી
શકાય છે. તેમજ ખાંશી દમ. ક્ષય, પાન્ડુ, હરસ, અમ્લપીત કૃમીરોગ
સૂળ, તાવ, ગુલ્મ, બરોળ મંદાગ્ની વીગેરેમાં સારો ફાયદો કરે છે.

વંગ લસ્મ સફેત:—કીમત તોલા એકના રૂપીઆ બે.

દુનીઆની કહેવત છે કે “ધોડાને તંગ અને પુરૂષને બંગ” તે પ્રમાણે
આ બંગ લસ્મ શરીરમાં વીર્ય વધારી શક્તી આપી વીર્યને ધૃત બનાવી
શરીરની કાંતી વધારે છે. તેમજ પ્રમેહ, ગરમી, મંદાગ્ની, આફરો
આદીને દુર કરી પુરૂષને ખરેખર પુરુષત્વ આપી વાજકરણ કરે છે.

નાગ લસ્મ પીળી:—કીમત તોલા એકના રૂપીઆ બે.

આ લસ્મ યોગવાહી હોવાથી બીજા દવાઓમાં વપરાય છે
તેમજ પ્રમેહ, વિર્યદોષ, મંદાગ્ની, પીશાબના રોગો, ગરમી, અશક્તી
આદીને દુર કરી કામ શક્તીને વધારે છે.

જસત લસ્મ:—કી. તોલા ૧ નો રૂપીઆ દોઢ.

આ લસ્મ છતીના તમામ રોગ દુર કરી વાયુ, પીત, ગરમી,
પ્રમેહ અને મગજના રોગોને દુર કરી આંખની ગરમી, આંખ, માથાનો
દુખાવો, અમરવા, વીગેરેમાં સારો ફાયદો કરે છે.

પ્રવાળ લસ્મ:—ક્રીમત તોલા એકનો રૂપીયો એક,
આ લસ્મ શક્તી આપી વીર્યને ઘટ કરે છે, તેમજ શ્વાસ, ખાંસી,
ક્ષય, હીસ્ટીરીઆ વિગેરે તે દૂર કરી સ્ત્રીઓના રત્ન દોષને તેમજ ખોટી
ગરમી અને પ્રમેહમાં સારી અશર કરે છે.

સૂર્યપુટી પ્રવાળ-પીષ્ટ:—ક્રીમત તોલા ૧ નો રૂપીયો ૧૫
ખાસ મોટા પરવાળાને ગુલાબ જળમાં ઘુટી સૂર્યની ગરમીથી
પીષ્ટ કરેલો. આ પીષ્ટ યોગ્ય અનુપાન સાથે ખાવાથી હૃદયનો રોગ,
છાતીની ગરમી, જાડામાં પડતું લોહી પીશાયની ગરમી, પ્રમેહ, અશક્તી,
વીર્યદોષ, સ્ત્રીઓના પ્રદર, લોહીવા, ધાતુપાન, કુમળોરી, કમ્બર અને
હાથ પગનો દુખાવો વિગેરે અનુપાન ફેરથી ઘણું રોગો દૂર કરે છે.
સેંકડોવાર વાપરીને ખાત્રી કરેલી છે.

મુકતા (સાચા મોતીની લસ્મ):—ક્રીમત તોલા એકના રૂપીયા ત્રીશ.
આ લસ્મ હૃદયને પુષ્ટ કરી ખાંસી, શ્વાસ, દાહ, કફ મંદાગ્ની
વાયુ હીસ્ટીરીઆ સ્ત્રીઓને થતો પ્રદર સોમરોગ ગરમી અશક્તી
વીગેરેને દૂર કરી કાન્તિ વધારી આયુષ્યની વૃદ્ધી કરે છે. ટુંકમાં આ
લસ્મ યોગવાહી અને નિર્ભય રીતે સેવી શકાય છે.

ખરા મોતીની સીપ લસ્મ:—ક્રીમત તોલા ૧ નો રૂપીયો એક.
આ લસ્મમાં ઘણા ખરા ગુણો મોતીને મળતા છે, તેમજ પિત્ત
વિકાર છાતીની નયગાઈ હાર્ટીઝીઝ કફ, શ્વાસ ખાંસી વિગેરેને દૂર
કરે છે તેમજ કેટલાક લોકો મોતી લસ્મના પ્રતિનીધી તરીકે વાપરે છે.

સુવર્ણ માક્ષીક લસ્મ:—ક્રીમત તોલા એકનો રૂપીયો દોઢ.
આ લસ્મ સુવર્ણ લસ્મના પ્રતિનીધી તરીકે વપરાય છે તેમજ
પ્રમેહ પાંડુ, સોજા, કુષ્ટ, હર્ષ, અશક્તી, કૃમી, શોળ, ખુજલી વીગેરેને
અનુપાન ફેરથી સારો ફાયદો કરે છે. તેમજ યોગવાહી છે.

પીતળ લસ્મ:—ક્રીમત તોલા એકનો રૂપીયો દોઢ.
આ લસ્મ કૃમી સોજા પાંડુ વીગેરેમાં સારો ફાયદો કરે છે
તેમજ યોગવાહી છે.

ત્રીભંગ ભસ્મ:-કીંમત તોલા એકના રૂપીઆ ત્રણ.

આ ભસ્મમાં વંગ નાગ અને જશત એ ત્રણ વસ્તુને સમાન ભાગે લઈ ભસ્મ કરવામાં આવે છે. ગુણમાં પોષ્ટીક વાયુ, બુદ્ધી કાંતી વિર્યશક્તી પુષ્ટી બળ વધારી ધરડા માણસને ગપેલી શક્તી આપી ભુખ લગાડી ખોરાકને પચાવી કમ્બરના દુઃખાવાને દૂર કરે છે.

શાંખ ભસ્મ:-કીંમત તોલા એકના માત્ર આના આઠ.

આ ભસ્મ ખાંશી, કફ, શ્વાસ, પેટનો દુખાવો શૂળ, અગ્નિની મંદતા, બરોળ, છાતીની નબળાઈ અરૂચી વિગેરેમાં સારો ફાયદો કરે છે.

સાબરસીંગાની ભસ્મ (શ્વેત):-કીંમત તોલા ૧ના માત્ર આના આઠ.

આ ભસ્મ યોગ્ય અનુપાત સાથે આપવાથી ક્ષય, ખાંશી, શ્વાસ, છાતીનો ભરાવો અશક્તિ જીર્ણવર, ગુલ્મ, શૂળ, બરોળ લીવર વીગેરેને દૂર કરી નબળાઈ કે ધડપણને લીધે થતો સાંધાનો દુખાવો કમ્બરની ફાટ વીગેરેમાં તાત્કાળિક ફાયદો કરે છે.

મૃગ અંગ ભસ્મ (શ્વેત):-કીંમત તોલા એકનો રૂપીઆ એક.

આ ભસ્મ ક્ષય, શ્વાસ, ખાંશી, મગજની નબળાઈ, ચક્રી, વાયુ કફ, દમ અમુજણ વીગેરેને દૂર કરી છાતી અને હૃદયના રોગોમાં તાત્કાળિક ફાયદો કરે છે. હાર્ડીઝીઝ જેવા રોગમાં સારી અસર કરી નબળાઈને દૂર કરે છે.

કપદીંકા (પીળી કોડીની ભસ્મ:-કીંમત તોલા એકના આના બાર.

પીળી કોડીઓ મળવી મુશ્કેલ પડે છે છતાં હમે ધણે દુરથી પીળી હળધર જેવી કોડી મંગાવી તેની શાસ્ત્ર વીધી પ્રમાણે ભસ્મ તૈયાર કરી છે એ ભસ્મ તાણુ આંકડી ધનુરવા હીસ્ટીરીઆ વીગેરે ઉપર યોગ્ય અનુપાત સાથે આપવાથી તુરત અસર કરે છે તેમજ છાતીના અને ઉદરના તમામ રોગો મટાડે છે.

રાજમૃગાંક કૃષી પક્વ:-કીંમત તોલા એકના રૂપીઆ ત્રણ.

આને સુવર્ણમૃગાંક પણ કહે છે કારણ એનો રંગ સોના જેવો હોય છે. તેમજ ગુણમાં પ્રમેહ, પ્રદર, ગરમી, વિર્યદોષ અશક્તિ

હાથ પગ અને કમ્બરનો દુખાવો વૃદ્ધાવસ્થાની નબળાઈ વિગેરેમાં અનુપાન ફેરવી સારું કામ કરે છે

ગંધક રસાયણ:-કીમ્મત તોલા એકનો રૂપીઆ એક.

ગંધક રસાયણ લોહીના બિગાડ ઉપર તેમજ શરીર ઉપર ફૂટી નીકળેલી ગરમી વિસ્ફોટક ચાંદા વિગેરેને દૂર કરી લોહીને સુધારે છે તેમજ આંતરડાના અને પેટનાં વ્યાધીઓમાં પણ અનુપાન ફેરવી સારું કામ કરે છે.

ક્ષયનો તાવ તથા જીર્ણ જવરને મટે ખાસ.

અહુત સુવર્ણ માલતી વસંત:-કીમ્મત તોલા એકના રૂપીઆ બાર.

આ ગોળીનો ગુણ જગપ્રસીદ્ધ છે એટલે વધુ લખવા કરતાં એકવાર વાપરવાથી ખાત્રી થશે આ ગોળી ક્ષયનો તાવ, જીર્ણજવર ટાળીઓ તાવ, વિષમ જવર, વીગેરેને દૂર કરી, ક્ષય ખાંસી વીર્ય વિકાર છાતી અને ફેફસાનો બિગાડ, છાતીએથી લોહીનું પડવું, છાતીમાં પડેલી ચાંદી, આંતરડાનો સડો, વીગેરેને નાશુત કરી થતા ક્ષયને અટકાવી શરીરમાં નવું ચેતન અને લોહી પેદા કરી શક્તી આપે છે. એટલુંજ નહીં પણ ક્ષયની તમામ અવસ્થામાં આપી શકાય છે.

હુમારા ખાસ અનુલવની લઘુ માલતી વસંત

કીમ્મત તોલા એકનો રૂપીઆ દોઢ

આ ગોળી જીર્ણજવર, વીર્યમ જવર, હરપ, ગરમી અશક્તિ પ્રદર વીગેરેને દૂર કરી છાતીની અને મગજની નબળાઈને અટકાવી ક્ષયની પ્રથમ અવસ્થામાં યોગ્ય અનુપાન સાથે આપવાથી સારો ગુણ કરે છે.

સેંકડો વૈદ્યરાજેએ વાપરીને ગુણની ખાત્રી કરેલી દરેક ઋતુમાં

સરખો ગુણ કરનાર અને વૃદ્ધો યુવાનો તેમજ સ્ત્રીઓએ

વાપરવા લાયક

પુષ્ટી પ્રભા ગુટીકા

કીમ્મત એક માસની ગોળી ૬૦ ના રૂપીઆ સવા બે.

એકવાર વાપરશે તો કદી છોડશે નહીં

આ ગોળીના સેવનથી વૃદ્ધો યુવાન જેવી શક્તી પ્રાપ્ત કરી શકે છે. તેમજ વિર્યના તમામ વિકારોને દૂર કરી શરીરમાં નવું લોહી

અને વિર્ય ઉત્પન્ન કરે છે, એટલુંજ નહીં પણ વૃદ્ધાવસ્થાને લીધે થતા હાથ પગ કમ્બર વિગેરેના દુઃખાવાને દુર કરે છે અને યુવાનોએ ગુમાવેલી શક્તી અને પુષ્ટી તાત્કાળીક આપી વીર્યના દોષને દુર કરી નવો ઉત્સાહ અને બળ આપે છે. એટલુંજ નહીં પણ સ્ત્રીઓની નબળાઈ, પ્રદર શરીરનું ધોવાવું વિગેરે દરદોને તાત્કાલીક અટકાવી શીઝા પડેલા ચહેરાને ખુબસુરત બનાવી ખાંશી, શ્વાસ, દમ વીગેરેમાં પણ ફાયદો કરે છે.

લગભગ ૪૫ વર્ષ સુધી વાપરીને ખાત્રી કરેલી
આનંદ મંજરી-યાને ધાતુ પુષ્ટીની રામબાણુ ગોળી.
કીમ્મત તોલા એકનો રૂપીઆ દોઢ

આ ગોળી વિર્યની વૃદ્ધી કરી શરીરમાં તાત્કાળીક શક્તી આપી શરીરને પુષ્ટ કરી રક્તના પ્રવાહને વધારી શરીરને તેજવાન બનાવી ચહેરાને લાલખુન જેવો બનાવી દે છે. તેમજ પુરૂષોને ખુરી ટેવથી આવેલી નબળાઈ નસોની કમજોરી હાથ પગ અને કમ્બરનો દુઃખાવો વીગેરેને દુર કરી કાઢી પણ કારણથી થતો ધાતુ પાત બંધ કરી ખરે-ખર પુરૂષાતન આપી વૃદ્ધોને પણ યુવાન જેવી શક્તી આપે છે એકવાર વાપરી જોવાથી ખાત્રી થશે.

હજારો વૈદરાજોએ વાપરીને ખાત્રી કરેલી તેમજ લગભગ આળીશ
વર્ષના અનુભવ પછી પ્રસીદ્ધીમાં મુકેલી મહાન માત્રા
મદનકાંતા ગુટીકા

અનુપાન ફેરથી ધણુ! રોગોમાં તાત્કાળીક ફાયદો કરે છે તેમજ
વરસો સુધી બગડતી નથી.

કીમ્મત વૈદરાજો પાસે તોલા એકના ફક્ત રૂપીઆ પાંચ

આ ગોળી શક્તી પુષ્ટી બળ નબળાઈ નપુંશકપણુ-ક્ષીણતા જ્વર મગજની નબળાઈ-સાંધાનો દુઃખાવો, નસોનું ઢીલાપણુ વાયુ, શરદી, ખાંસી શ્વાસ, દમ, હાંફ અમુઝણુ, ક્ષય, મુઝાં, તાણુ આંકડી ધનુર-વાત, હીષ્ટીરીઆ, પક્ષાઘાત, સંધીવા, ફેફસે સંગ્રહણી વીગેરે રોગોને દુર કરી ફરીથી યુવાવસ્થા આપે છે તેમજ વૃદ્ધ પુરૂષોની નબળાઈ દુર કરી યુવાન જેવી શક્તી પ્રાપ્ત કરી આપે છે. એટલુંજ નહીં પણ અનુપાન ફેરથી ધણી જાતના રોગોમાં તાત્કાળી અસર કરી જીવન

અચ્ચાવે છે માટે વૈદ્યરાજેએ જરૂર પોતાના દવાખાનામાં આ ગોળી રાખવી તેમજ સદગ્રહસ્થાને પણ ભક્ષામણુ કરવામાં આવે છે કે આ ગોળી ધરમાં રાખવાથી અડધી રાતે કામ લાગશે. કારણુ એ એક મહાન માત્રા છે.

યુવાવસ્થામાં ખરે આનંદ આપનાર:-કામદેવ રસ.

કીમ્મત તોલા એકના રૂપીઆ દશ

આ કામદેવ રસમાં કેશર, કસ્તુરી, બરાસ વિગેરે ઉચી જાતના વશાણા આવે છે જેથી એ ગોળી કામવૃત્તિને જાગ્રત કરી અત્યંત કામવાસનાને લીધી આવેલું નપુશકપણું, નસોની કમજોરી, અશક્તી, કમ્મર અને સાંધાનો દુખાવો, વિગેરે દરદેને વીજલીની ઝડપે મટાડે છે. તેમજ સંસાર સુખમાં પુરતો આનંદ આપી વીર્યને વધારી ખરે-ખરે બંધેજ કરે છે. એકવાર વાપરી જોવાથી પુરેપુરી ખાત્રી થશે.

વૈદ્યરાજેના દવાખાનાનો ખાસ શ્રંગાર:-મદન કામેશ્વર ગુટ્ટીકા.

કીમ્મત તોલા એકના રૂપીઆ પાંચ

આ ગોળી શક્તી અને પુષ્ટીનો રાજા છે. કારણુ ઘણા વખતનું ગયેલું પુરુષત્વ આપે છે. શરીરને કાન્તીવાન બનાવી પાતળા પડેલા વીર્યને ઘટ્ટ કરે છે. તેમજ વૃધ્ધાને યુવાન જેવું બળ આપી સંસાર સુખ ભોગવવાને લાયક બનાવી સ્થબળ કરવામાં સૌથી અજબ કામ કરે છે. માટે એકવાર વાપરીને ખાત્રી કરો.

પ્રદર રીપુ ગુટ્ટીકા:-ગોળી નંબ ૬૦ ના રૂપીઆ બે.

આ ગોળી સ્ત્રીઓને થતો રક્ત પ્રદર, રવેત પ્રદર, તેમજ પીળા પ્રદર ઉપર તાત્કાળિક અસર કરે છે એટલુંજ નહિ પણ આજકાલ પ્રદર રોગ એટલો બધો પ્રશરેલો છે કે સેકડે તેવું ટકા સ્ત્રીઓ એ દુષ્ટ રોગમાં પીડાય છે, પ્રદરથી અટકાવતું અનિયમીતપણું થઈ જાય છે જેથી ગર્ભસ્થાન બગડી જઈ સ્ત્રીઓની શક્તી નાશ પામે છે. કમ્મરમાં અને હાથ પગમાં દુખાવો થાય. ચક્રી આવે શરીર એવેન રહે વગેરે દરદેથી સ્ત્રીઓ પીડાય છે માટે આ ગોળી એ રોગને મારી હાલી સ્ત્રીઓને હમેશને માટે નીરોગી બનાવે છે અને ગર્ભસ્થાન સુધારી ગર્ભ રહેવાને લાયક બનાવે છે.

નબળા અને હાડપીંજર જેવા થઈ ગયલા રોગી માટે ખાસ અનુભવેલી.

શીલાજીતની ગોળી:-કીમ્મત તોલા એકના રૂપીઆ પાંચ.

આ ગોળી શક્તી અને પુષ્ટીમાં અજબ કામ કરે છે એટલુંજ નહીં પણ છેક નબળા પડેલા માણસોને તાત્કાળિક શક્તી આપી વીર્ય વધારી લોહીનો પ્રવાહ ચાલુ કરી રૂઝ પુષ્ટ બનાવે છે એકવાર વાપરવાથી ખાત્રી થશે.

પ્રમેહના જીના અને નવા બંને રોગીઓ માટે આશીરવાદ સમાન.

પરમીઆની ગોળી:-કીમ્મત તોલા એકનો રૂપીઆ એક

પ્રમેહ રોગ ધણી જાતના થાય છે. અને તે એવી રોગ હોવાથી તેમાંથી ચાંદી, ટાંકી અને બદ પણ થાય છે માટે પ્રમેહ ગાય કે તેની તુરત દવા કરવી આ ગોળી સઘળી જાતના પ્રમેહને તાત્કાળિક દુર કરે છે એટલુંજ નહીં પણ જીના અને જડ ધાલી બેઠેલા મીઠા પ્રમેહ પણ જરા લાંબો વખત આ ગોળી વાપરવાથી દુર થાય છે, નવા અને તરતમાં થયેલા પ્રમેહને આ ગોળી તાત્કાળિક ક્ષયદો કરી તણખ અને પડને અટકાવી પ્રમેહને મટાડી દે છે.

સેંકડો અને હજારો મનુષ્યને ધર્મદા આપીને ખાત્રી કરેલી.

સઘળી જાતના તાવમાં લાગુ પડનારી

જવર વિનાશક ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા એકનો રૂપીઆ એક.

આ ગોળી સઘળી જાતના તાવ, જેવા કે દરેક મોસમમાં આવતો મોસમી તાવ, દરરોજ આવતો રોજીયો તાવ એકાંતરીયો તાવ, ચોથીઓ તાવ શન્નીપાતનો તાવ, ક્ષયરોગનો તાવ, વિશમ જવર, હાડીયો તાવ, ધણું દીવસનો જીનો છર્ણુજવર, રૂઝોના બદલાવાથી આવતો રૂઝો તાવ, વિગેરે તમામ જાતના તાવમાં આ ગોળી તાત્કાળિક અશર કરે છે. એટલુંજ નહીં પણ ચડેલા તાવને ઉતારે છે. તેમજ ઉતરેલા તાવને અટકાવીને ફરીથી પાછો આવવા દેતી નથી. ટુંકમાં આ ગોળીથી જેનો તાવ જતો નથી. તો પછી તેને માટે દુનિયામાં બીજી કોઈ દવાજ નથી.

હીસ્ટીરીઆ અને સઘલી જાતના વાયુને માટે ત્રીશ વર્ષથી સીદ્ધ નીવડેલી

વાતહર ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા એકનો રૂપીઆ એક

આ ગોળી એનાં નામ પ્રમાણે સઘલી જાતના વાયુને દૂર કરી, મગજની ચક્રી, ચીતભ્રમ ઘેલછા, સ્ત્રીઓને થતો હીસ્ટીરીઆ, કંપવાયુ, વીગેરે તમામ વાતરોગ ઉપર રામખાણુ અને તુરત અસર કરે છે. એટલુંજ નહીં પણ ચુક, આક્રો, અજીરણુ બદહજમી, ખાટા ઓડકાર, અખીની મંદતા બેચેની વીગેરેને દૂર કરી શરીરમાં લોહીને ગતી આપી મગજ શક્તિ અને યાદદાસ્તને વધારી હંમેશા ખોરાકને પચાવી ભુખ લગાડી આપના અનિયમીતપણાને દૂર કરી ખરેખર જીવન આપે છે માટે એકવાર વાપરીને ખાત્રી કરવી.

અસાધ્ય થઈ પડેલા મહાન વ્યાધીઓમાં તાત્કાળીક કામ કરનાર.

માણેક પંચામૃત ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા એકના રૂપીઆ ચાલીશ.

આ ગોળીમાં-સાચા માણેક મોતી પાના પોખરાજ તેમજ કસ્તુરી અમ્મર નિગેરે કીમતી વસ્તુઓ આવે છે. જેથી ક્ષય, શ્વાસ, નળખાઈ, અમુઝણુ મંદાગ્ની ધાતુક્ષય, વિર્યદોષ, મસ્તક શૂળ, હૃદયની નળખાઈ લોહીની શીઘ્રસ તેમજ હરકોઈ રોગ પછીની અશક્તિ વીગેરેમાં જાદુઈ અશર કરે છે, તેમજ બીજા મોટા મોટા રોગોમાં જ્યાં બીજા સારી દવાઓ પાછી પડે છે. ત્યાં આ ગોળી ધણુંજ સારૂ કામ કરે છે. માટે ખાસ કરી શ્રીમતોએ હંમેશા વાપરવા લાયક છે.

સઘળી જાતના વાયુ અને સરદીને મટાડનાર

વૃદ્ધ નાગખંધ ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા એકનો રૂપીઆ એક.

આ ગોળીમાં કેશર કસ્તુરી ખરાસ, રસ સોંદુર વીગેરે ઉંચી જાતના વસાણા પડતા હોવાથી એ ગોળી તમામ જાતના વાયુ સરદી સત્રીપાત ચીતભ્રમ-ઘેલછા વીગેરેમાં તાત્કાળીક અશર કરે છે, તેમજ હીસ્ટીરીઆ અખીનીમંદતા અતીસાર વીગેરેને પણ જડમુળથી નાશ કરે છે.

શરીરને આરોગ્ય રાખનાર અને સેંકડો જાતના રોગોને દૂર કરનાર અનુભવ સીદ્ધ

આરોગ્ય રક્ષક ગુટીકા:—કીમ્મત તોલા એકતો રૂપીઆ એક

આ ગોળીનો ઉપયોગ હમેશા રાતે સુતી વખતે કરવાથી ભવી-
સ્વમાં કેઈ પણ પ્રકારનો રોગ થવાનો સંભવ નથી તેમજ આ ગો-
ળીના સેવનથી પેટના આંતરડાંનો સોજો બરોળ પ્લીહા લીવર, કાચખી
કલેજનો સોજો, જીનો તાવ, અંધકુષ્ટ, અગ્નીની મંદતા, બદ્ધજમ્બી, ગરમી-
પ્રદર, પ્રમેહ વિગેરે રોગોમાં રામબાણુ છે તેમજ અનુપાન ફેરથી
સેંકડો જાતના રોગો પર સારી અસર કરે છે.

દીવાનાપણું—અને ગાંડપણુ માટે

આઘી ગુટીકા:—કીમ્મત ચાલીશ ગોળીના રૂ. ૪)

આ ગોળી બડબડટ, નીદ્રાનાસ, ચીતબ્રમ, મગજના જ્ઞાનતંતુનો
બીગાડ, ઉન્માદ, હિસ્ટીઆ વીગેરે ઉપર તાત્કાલિક અસર કરે છે.
એટલુંજ નહિ પણ સાંકળે બાંધેલા અને એકાંત ઓરડામાં પુરેલા
માણસો આ ગોળીની માત્ર એક બાટલીથી સારા થઈ ગયા છે
નંદરાજોને વિનંતી કરવાની કે તમારી પાસે આવો દરદી આવે તો
જરૂર આ ગોળીનો ઉપયોગ કરશો જેથી તમને જરૂર થયે અતે કીર્તિ
પ્રાપ્ત થશે.

એક સંત મહાત્માની અપૂર્વ પ્રસાદી, સ્ત્રીઓને અપૂર્વ આનંદ આપનાર.
ગર્ભ વિલાસ ગુટીકા:—કીમ્મત એક માસની ગોળી ૬૦ના રૂ. પાંચ.

આ ગોળી સ્ત્રીઓના ગર્ભસ્થાનના વિકારોને દૂરકરી, કેઈ
પણ કારણથી સંતંતી નહીં થતી હોય, તો થાય છે. તેમજ અધુરે
માસે ગર્ભશ્રાવ થતો હોય, ગર્ભ રહ્યા પછી છોડ થઈ ગયું હોય,
એટલુંજ નહીં પણ બગડી ગયેલાં ગર્ભસ્થાનને સુધારી ગર્ભ રાખી
તેનું પોષણ કરી, સારી રોગરહીત સંતંતી ઉત્પન્ન કરે છે. ટુંકમાં
આ ગોળી ગર્ભ રાખી, રહ્યા પછી તેનું રક્ષણ કરી, સ્ત્રીઓને થતા
ગર્ભ સંબંધી રોગોને દૂર કરી, ગર્ભ રહ્યા પછી થતો અભાવો,
ઉલટી, અરૂચી, હાથ પગનું કળતર, વાંસાની ફાટ, કમ્મરનો દુઃખાવો,
છાતીનું ગલરામણુ, ચક્રી વીગેરે તમામ રોગોને દૂર કરી સ્ત્રીઓ નો
ખરેખરો આશીર્વાદ મેળવી તેનું મોં હસ્તુ કરે છે. કારણુ ગમે

તેટલી શાહેજી અને પૈસા હોય પણ, જે સ્ત્રીને સંતતી નહીં થાય. તો તે હંમેશા દીલગીર રહે છે. પરંતુ જે આ ગોળીનું સેવન કરે તો જરૂર ઇશ્વર કૃપાથી સ્ત્રીને સંતતી થાય છે.

દરેક રૂતુમાં એક સરખો ગુણ કરનાર તેમજ દેશી વૈદકના અતીત્તમ વશાણા નાખીને બનાવેલો.

પ્રવાળ પાક:-કીમ્મત તોલા અઢીના રૂપીઆ બે.

આ પાક ખાવાથી વૃદ્ધ પુરૂષોને યુવાન જેવી શક્તી પ્રાપ્ત થાય છે તેમજ બળ બુદ્ધી શક્તી વિચ્છિન્ન અશક્તી, મંદાગ્ની વાયુ, ક્ષીણતા, નબળાઇ, નસોનું ઢીલા પાણું, હાથરસથી આવેલી નબળાઇ વીગેરેને દુર કરી ખરેખર પુરુસત્વ આપી જઠરની મંદતા, શરદી, બાદી વાયુ વિગેરે રોગોમાં તાત્કાલીક ફાયદો કરે છે.

બાળકોના તમામ રોગો દુર કરી શક્તી અને પુષ્ટી આપનાર અરીણુ વગરની બાળ ગુટીકા:-કીમ્મત એક માસની ગોળી ૬૦ નો રૂપીઆ એક. રડતાં બાળકને હસતું અને રૂષ્ટ પુષ્ટ બનાવે છે.

આ ગોળી બાળકોના તમામ રોગો તાવ ખાંશી વરાધ વાવળી શસણી સુકતાન, રેવાશણુ. અતીસાર, મરડો, પાન્ડુરોગ, મુત્રકચ્છ વિગેરે બાળકોને થતા તમામ રોગોને દુર કરી બાળકને હંમેશા નિરોગી અને આનંદીત રાખે છે માટે દરેક માબાપોએ અવશ્ય આ ગોળી મંગાવીને પોતાના બાળકોને ખવાડી બાળકોને શરીરે રૂષ્ટ પુષ્ટ બનાવી તેના ચહેરાનો ગુલાબી રંગ અને હસતુ મુખ જોઈ આનંદ પ્રાપ્ત કરવો.

ખાસ લોહ ભસ્મ અને ખરા શીલાજીતવાલી.

ચંદ્રપ્રભા ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા એકનો રૂપીઆ દોઢ

આ ગોળી ખાસ સાસ્ત્રના પાઠ પ્રમાણે બનાવેલી છે. તેમજ એના ગુણો સઘળા જાણે છે. છતાં આ ગોળી જગંદર પથરી. પ્રમેહ. પ્રદર, ગરમી, વિચ્છેદાશ વીગેરેને તાત્કાલીક દુર કરી શક્તી આપી વીર્યની વૃદ્ધી કરી પીશાબના તમામ રોગોને દુર કરે છે.

અતીસાર, સંઘ્રણી અને ઝાઝાના રોગ માટે

સુવર્ણ પર્યટી રસ:-કીમ્મત તોલા ૧ ના રૂપીઆ ચાર.

આ રસ એટલો બધો ઉત્તમ છે કે ઝાઝાના તમામ રોગને દુર કરી જઠરાગ્નીને પ્રદીપ્ત કરી ખોરાકને પચાવી શરીરમાં નવું લોહી, શક્તી, અને વીર્યની વૃદ્ધી કરે છે, તેમજ પાંડુરોગ, ખાંસી વીજેરેમાં પણ સાફ કામ કરે છે એટલુંજ નહીં પણ અનુપાન ફેરથી થતા રોગો મટાડે છે.

અજીર્ણ અને અગ્નીની મંદતા માટે ખાશ

નવીન સંખવટી:-કીમ્મત તોલા ૧ ના આના આઠ.

આ ગોળી ખોરાક પચાવી, ભૂખ લગાડી, પેટનો દુખાવો, શળ, ચૂંક, વાયુ, બદ્ધજમ્બી, શરદી, સળેખમ, છાતીનો કફ વીજેરેને તાત્કાલીક દુર કરી અગ્નીને પ્રદીપ્ત કરે છે.

પક્ષાઘાત અને વાત વ્યાધી માટે

માહા યોગરાજ ગુગળ (ભસ્મો સહીત):-કી. તો. ૧ નો રૂ. ૧૫.

સઘળી જાતના વાયુ, પક્ષાઘાત, લકવો, અર્ધાંગ વાયુ, ચૂંક, સંઘ્રણી, હરષ, ભગંદર, ઉર્દાવર્ત, ક્ષય, જોળો, મંદાગ્ની, અરૂચી, વીજેરે સેંકડો રોગોને દુર કરી પુરૂષોના વીર્યની વૃદ્ધી કરી સ્ત્રીઓના રૂઝુર્ધમને નિયમીત અને શુદ્ધ કરે છે.

લઘુયોગ રાજ ગુગળ:-કીમ્મત તોલા એકના આઠ આના,

પક્ષાઘાત, મેદ ભગંદર, પ્રમેહ, ગુદ્મ. સ્ત્રીઓના રોગો-ક્ષય, મંદાગ્ની, કમ્બર અને હાથપગનો દુખાવો વીજેરે રોગોમાં તાત્કાલીક ફાયદો કરે છે.

પથ્યા ગુગળ:-કી. તોલા ચારનો રૂપીઆ એક.

આ ગોળી ગરમી, પ્રમેહ, પ્રદર, પીત્તવીક્રાગ, આંતરડાના રોગો, રક્ત વિકાર, અશક્તી, શરીરનું પુલવું વીજેરેને દુર કરી સ્ત્રીઓના બગડેલાં ગર્ભસ્થાનને સુધારે છે તેમજ અનુપાન ફેરથી સઘળી જાતનાં વાત વ્યાધીમાં તાત્કાલીક અસર કરે છે.

ગાધુરાદી ગુગળ:-કીમ્મત તોલા ચારનો રૂપીઓ એક.

આ દવા પ્રદર પ્રમેહ વીર્યદોષ, મુત્રધાત, પથરી, વાત રક્ત, મુત્રકમ્હ અને વાત વ્યાધીઓમાં સારી અશર કરે છે.

કીથાર ગુગળ:-કીમ્મત તોલા ચારનો રૂપીઓ એક.

આ ગુગળ-પાંડુરોગ, કબજાઆત, પેટના અને આંતરડાના રોગો, આમવાયુ, રક્તવિકાર, કુષ્ટ, વ્રણ, વાતરક્ત વીગેરે દરદોમાં યોગ્ય અનુપાનથી તુરંત અશર કરે છે.

કાંચનાર ગુગળ:-કીમ્મત તોલા ૪ નો રૂપીઓ એક.

આ ગુગળ-ભગંદર, કંઠમાળ, ગળગંડ, અર્ધુદ, અપચો અને લોહીવીકારથી થતી ગાઠી વીગેરેને દુર કરી વ્રણને રૂબે છે.

છર્દીરીપુ ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા ચારનો રૂપીઓ એક.

આ ગોળી તમામ જાતની ઉલટીને તાત્કાળિક અટકાવી જાતીની ગભરામણ, પીત્ત વિકાર, જાતીમાં પડેલી ચાંદી ગરમી વીગેરેને દુર કરે છે.

કૃમી શત્રુ ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા બેનો રૂપીઓ એક.

આ ગોળી બાળકોને થતા સખળી જાતના કૃમી, પેટનો દુખાવો, જ્વર, ઉલટી, સૂળ, આમવાત, વીગેરેને દુર કરી નાના ને તેમજ મોટા માણસને સરખો ફાયદો કરે છે.

ત્રીલુવન કીર્તી:-કીમ્મત તોલા એકના આના આઠ.

આ ગોળીથી સખળી જાતના તાવ ઉતરે છે. તેમજ હાડકામાં પેડેલા જીર્ણજ્વરને દુર કરે છે. એટલુંજ નહીં પણ વીષમ જ્વર, જીર્ણજ્વર વીગેરેને દુર કરે છે. ધણુ દીવસના જુના તાવને તાત્કાળિક દુર કરી શરીર નિરામય બનાવે છે.

અદ્ધત કચુરાદી ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા ૧ ના રા. રા.

આ ગોળી નીચા માળાના પાઠ પ્રમાણે ચાળીશ દીવસ કચુરાને સુદ કરીને બનાવેલી છે. આ ગોળી શરીરમાં શક્તી આપી નીરબળતાને

દુર કરી વાયુ, શરદી, લકવો, આંકડી વીગેરેમાં તાત્કાળીક અસર કરે છે, એટલુંજ નહીં પણ આ ગોળીમાં કેશર, કસ્તુરી વીગેરે મોંઘી વસ્તુઓ પડવાથી શક્તી, પુષ્ટી અને બળ વધારવામાં અદ્ભુત કામ કરે છે.

શીતલજી રસ:—કીમ્મત તોલા ૧ નો રૂપીઓ એક.

આ ગોળી શરીરમાં વ્યાપેલા શીતને દુર કરી, તાત્કાળીક ગરમી ઉત્પન્ન કરે છે તેમજ શરદીના તમામ વીકારોને અટકાવી બાળકોને થતી વરાધ, વાવલી શસણી કફ, ખાંશી, સળેખમ વીગેરેમાં સાફ કામ કરે છે.

આણુંદલૈરવ રસ:—કીમ્મત તોલા ૧ ના આઠ આના.

આ ગોળી, તાવ, સત્રીપાત, અતીસાર, વાયુ, સરદી, બાદી, અજીર્ણ, વીસુચીકા, ઝાડા, મરડો વીગેરેમાં ધણુજ સાફ કામ કરે છે. વાપરી જોવાથી ખાતરી થશે.

કેસરાદી ગુટીકા:—કીમ્મત તોલા ૧ નો રૂપીઓ એક.

આ ગોળી હમારે ત્યાં વંશપરંપરા વપરાતી આવી છે. અને એનો પાઠ ખાસ કદખીત હોવાથી કોઇ શાસ્ત્રમાં નથી. છતાં આ ગોળી એવું અદ્ભુત કામ કરે છે કે જે એકવાર વાપરે છે તે જીંદગીભર છોડતા નથી આ ગોળી શક્તી આપી વીર્ય વધારી ખાંસી, શ્વાસ, કફ, વીગેરેને દુર કરે છે. એટલુંજ નહીં પણ મરડો, અતીસાર સંગ્રહણી, ઝાડા, આમવાયુ કોલેરા, વીગેરેમાં તાત્કાળીક અસર કરી, ભુખ લગાડી ખોરાકને પચાવી શરીરમાં નવું લોહી પેદા કરે છે.

મધુયશ્ઠી ગુટીકા:—કીમ્મત તોલા ૧ ના આના આઠ.

આ ગોળી સઘળી જાતની ખાંશીમાં અદ્ભુત કામ કરે છે એટલુંજ નહીં, પણ ગળાના અને મોઢાના રોગોમાં પણ તાત્કાળીક અસર કરે છે તેમજ આ ગોળી મોઢામાં રાખી રસ ચુસવાથી ખાંસી બીલકુલ આવતી નથી અને છાતી પર ચોટેલા કફને છુટો પાડી કાઢી નાખે છે ટુકમાં આ ગોળી વાપરવાથી વીજલીની માફક તાત્કાળીક અસર કરે છે.

માહુ જવરાંકુંશ:-કીમ્મત તોલા ૧ નો ૩પીઓ એક.

આ દવા સધળી જાતના તાવમાં તાત્કાળિક અસર કરનારી છે એટલુંજ નહીં પણ ગમે તેવા બચકર તાવમાં આપવાથી માત્ર છ કલાકમાં એની અસર બતાવે છે.

રત્નગીરી રસ નવો:-કીમ્મત તોલા ૧ નો ૩પીઓ એક.

આ ગોળી નીબંધમાળાના પાઠ પ્રમાણે બનાવેલી છે. અને તમામ જાતના તાવમાં વાપરી શકાય છે. એટલુંજ નહીં પણ પીત્તના, કફના અને વાયુના તાવોમાં અનુપાન ફેરથી તાત્કાળિક અસર કરે છે.

માણેકરસાદી ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા ૧ નો ૩પીઓ એક.

આ ગોળી નીબંધમાળાના પાઠ પ્રમાણે તૈયાર કરેલી છે. અને તે બાળકોને થતી વરાધ, વાવલી સસણી, ઝાડા, મરડો, તાવ વિગેરેમાં તાત્કાળિક અસર કરે છે. તેમજ મોટા માણસોને થતો વાયુ, સરદી, બાદી, ચૂક, સૂળ, અમીની મંદતા તાવ, ખાંસી, અમુઝણ, શ્વાસ વીગેરેમાં પણ અનુપાન ફેરથી તુરત અસર કરી દરદને નાબુદ કરે છે.

હોંગુલાદી ચંદ્રપ્રભા ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા ૧ નો ૩પીઓ ત્રણ

આ ગોળી ખરેખર અદ્ભુત કામ કરે છે. કારણ ગોળી ખાતાની સાથે બે ત્રણ કલાકમાં ફાયદો બતાવે છે. એટલુંજ નહીં પણ શકની પુષ્ટી, બળ, અને વિર્ય વધારવાનો રાજા છે, તેમજ હાથ, પગ, કમ્મર અને વાંસાના દુખાવાને તુરત ફાયદો કરે છે. ડુંકમાં આ ગોળી એકવાર વાપરી જોવાની ભલામણ કરવામાં આવે છે. કારણ વસ્તુ પોતાની મહત્તા વધારે છે.

કામકળા ચુર્ણ:-કીમ્મત તોલા ૧ નો ૩પીઓ એક.

આ ચુર્ણ સવાર સાંજ દુધ સાથે ખાવાથી એના નામ પ્રમાણે કામ કરે છે. એટલે શક્તી આપી વિર્ય વધારી, અશક્તીને દુર કરી કાંઈ પણ કારણથી પાતળી પડેલી ધાતુને ઘટ્ટ કરી જતી અટકાવે છે. ડુંકમાં થોડા પૈસામાં મદન કામેશ્વર જેવું કામ કરે છે.

લસમજૂપણુ ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા ૧ ના ફક્ત ૩૫૦૫ પાંચ.

આ ગોળીમાં તમામ જાતની લસમો અને આયુર્વેદના ઉત્તમોત્તમ વસાણા તેમજ કેશર-કસ્તુરી, બરાશ, શીલાજીત વિગેરે મોંઘી વસ્તુઓ પણ નાખવામાં આવે છે. જેથી એ ગોળી પોતાનું કામ તાત્કાળીક બજાવે છે એટલુંજ નહીં પણ આ ગોળીનો ફાયદો માત્ર પંદર વીસ મીનીટમાં થાય છે. જેથી એ ગોળી સેંકડો રોગોમાં અતુપાન ફેરથી વાપરી શકાય છે. અને તાત્કાળીક ગુણુ બતાવે છે.

પરદેશના લાગેલા પાણી દુર કરવા માટે સર્વોત્તમ નીવડેલી

નવજીવન ગુટીકા:-કીમ્મત ગોળી ૬૦ ના ૩૫૦૫ બે

આ ગોળી મુખ્ય વીગેરેના લાગેલા પાણીના વિકારને દુર કરી શરીરમાં નવું જીવન પેદા કરે છે. તેમજ પેદના, કલેજના, અને લીવરના દરદને જડમૂલમાંથી દુર કરે છે. તેમજ પાંચુરોગ, જીર્ણિવર અશક્તી, અગ્નીની મંદતા, ખોરાકનું નહીં પચવું, બંધકુષ્ઠ, બાદી પેટનો કુલાવો, બરોળ, સુળ, ચુંક, વીગેરેને દુર કરી ગમે તેવા નબળા પાણીના વિકારને અટકાવી શરીરને શક્તી આપી આરોગ્યતા બક્ષે છે એટલુંજ નહીં પણ નબળા પાણીવાળા પ્રદેશમાં રહેનારે હંમેશાં વાપરવાથી પાણી લાગતું નથી.

શક્તી પુષ્ટી અને હીસ્ટીરીઆ માટે

સ્વદેવ્યંદ્રોદય ગુટીકા:-કીમ્મત તોલા ૧ ના ૩૫૦૫ પાંચ

આ ગોળીમાં બરાશ, કસ્તુરી, સુન્નાના વરખ વીગેરે ઉચી જાતના વસાણા પડવાથી તાત્કાળીક કામ કરે છે એટલુંજ નહીં પણ સઘળી જાતના વાયુ, શરદી, ખાંશી, શ્વાસ, કફ, અશક્તી વીગેરેમાં તાત્કાળીક ગુણુ કરે છે અને ગોળી કોઇ દીવસ બગડતી નથી કારણુ એ ગોળી ઉંચી માત્રા છે.

ઢીલી પડેલી નેસોને તંબ કરનાર.

મદ્દનાદ્ય લેપ:-કીમ્મત તોલા ૧ ના ૩૫૦૫ ત્રણ.

આ લેપ નપુંસકોને ખરેખર ફાયદો કરે છે. તેમજ અતિશય વિષયથી ઢીલી પડી ગયેલી નેસોને તાકાત આપી વૃદ્ધો અને યુવાનો બન્નેને સરખો લાભ કરે છે એટલુંજ નહીં પણ હસ્ત મૈથુનની ખુરી ટેવથી આવેલી નબળાઇને તાત્કાળીક દુર કરી નામરદને મરદ બનાવવામાં આ લેપ સર્વોપરી છે.

આંખના તમામ રોગ દૂર કરનાર.

મોતીના ઉત્તમ સુરમો:—કી. તોલા ૧ ના રૂપીઆ ચાર

આ સુરમોમાં મોતી, બરાસ, મમીરી, વીગેરે ધણી ઉંચી વસ્તુ નાખવામાં આવે છે. જેથી આંખની ગરમી, આમર, મોતીઆનું પાણી આંખ, છારી, રતાંધળાપણું, પરવાળા, વાખદ, વીગેરે આંખના તમામ રોગ દૂર કરી નાની ઉંમરે આવેલા ચશ્મા ઉતારી નાખી આંખ જેવા અમુલ્ય રતનનું રક્ષણ કરે છે.

મોતીના થડા સુરમો:—કીમ્મત શીશી ૧ ના આઠ આના.

આ સુરમો આંજવાથી આંખની ગરમી, આંખમાંથી પાણીનું ગળવું, આંખ, છારી, વીગેરેને દૂર કરી આંખને હંમેશા દીવા જેવી તેજસ્વી રાખે છે.

મોતીયાનું તેમજ આમરનું ઉતરતું પાણી અટકાવવા માટે

કમળમધુ:—કીમ્મત શીશી ૧ ના રૂપીઆ બે

અર્થાત કમળનું મધ એને અંગ્રેજીમાં 'લોટસ હની' કહે છે અને તે આંખના તમામ રોગ દૂર કરે છે તેમજ મોતીયા કાચખીદુ આમર, નજલો વીગેરે દૂર કરે છે.

દાંતના તેમજ મોઢાના સ્પષ્ટતા રોગો દૂર કરનાર

ખુશબોદાર દાંતનું મંજન:—કી. તો. ૨૦ ના દશ આના.

આ મંજનથી દાંતનો સડો આગર, દાંતનું હાલણુ. કળતર-મોઢામાંથી નિકલતી નહારી વાસ, ચાંદી વીગેરે રોગોને દૂર કરી દાંતને સ્વિરા જેવા બનાવી મજબુતી આપે છે. ટુકમાં આ મંજનનો ઉપયોગ કરનારના દાંત બહેલા પડતા નથી.

આયુર્વેદની ચમત્કારીક ઔષધી માત્ર પાંચ મીનીટમાં ગુણુ કરે છે

કેશનિપાત ચુર્ણ:—તોલા ચારનો રૂપીઆ એક.

આ દવા વાળ કાઢવાના કામમાં સર્વોપરી છે. એટલુંજ નહિ પણ અમલી ઉપર કાઢપણુ બાતનો ડાઘ પડ્યા વગર માત્ર પાંચજ મીનીટમાં વાળને સાફ કરી નાખે છે. છતાં બગન કે ગરમી બીજાકુલ થતી નથી.

રાતી તથા કાળી બન્ને જાતની દરાજ માટે અકસીર

દરાજનો મલમ:—કીમ્મત શીશી ૧ના છ આના

દરાજના ઘણી જાતના મલમ આવે છે. પણ આ મલમ ખરે-ખરે ગુણુદાયક અને અનુલવ કરેલો છે. જેથી દરાજના દરદીઓએ જરૂર વાપરીને પોતાની ઘણા વખતની દરાજને જડમૂળમાંથી દુર કરવી હોય તો આ મલમ મંગાવીને વાપરી જોવો.

નવાં જુનાં સુંકા અને લીલા ખરજવાનો શત્રુ.

ખરજવાનો મલમ:—કીમ્મત શીશી ૧ના આઠ આના.

ગમે તેવા હઠીલા ખરજવાં આ મલમ લગાડવાથી થોડા દીવસમાં જડમૂળમાંથી જતા રહે છે પરંતુ મટી ગયા પછી પણ થોડા દીવસ મલમ લગાડવાથી ફરીથી ઉભળવાનો સંભવ રહેતો નથી. આ મલમથી ખસ, ફેલ્લા, દરાજ, વીગેરે ચામડીના રોગો સારા થઈ જાય છે.

સોજની ગોળી:—કીમ્મત ચાર તોલાનો રૂપીઓ એક.

આ ગોળી પાણીમાં ધસીને ચોપડવાથી તમામ જાતના સોજ, રસવીકાર વીગેરેને દુર કરી આવેલી આંખની આબુખાબુ ચોપડવાથી લોહીવીકાર દુર કરી આવેલી આંખને સારી કરે છે.

હરપ અને ગરમીનો મલમ:—કી. શીશીના ચાર આના.

આ મલમથી હરપ શાંત રહે છે તેમજ વધારે વખત લગાડવાથી ચીમળાઈ જાય છે. એટલુંજ નહિ પણ હરપના દુઃખાવાને દુર કરે છે.

તેમજ આ મલમ હાથ પગ ફાટે ચીરા પડે અને ગરમીથી અથવા અતીસે પાણીમાં રહેવાથી સડી જાય તેને પણ તાત્કાળિક ફાયદો કરે છે.

વૈદરાજેએ સંગ્રહમાં રાખવા લાયક

મૃત પ્રાણુદાઈ અગસ્તી મુત્રાજ:—કીમ્મત પા તોલાની
સોગડીના રૂપીઆ સાત.

આ એક અમુલ્ય અને ઘણી મોઢી માત્રા છે. પરંતુ એના ગુણુ તરફ જોતાં કીમ્મત કશી નથી. કારણ મરણની છેલ્લી ઘડીએ પણ જો આ માત્રાનો થોડો અંશ પેટમાં જાય તો પથારીએ પડેલો માણસ થોડી વાર વાતચીત કરી શકે

એટલુંજ નહીં પણ તમામ પ્રકારના વામુ. શરદી, સત્રીપાત તાણ, આંકડી, મુછી વીગેરે રાગોમાં તાત્કાળીક પ્રાયદો કરે છે. એટલુંજ નહીં પણ આ માત્રાથી ઘણીવાર છેલ્લો દમ લેતાં માણસો સારા થયા છે. ટુંકમાં આ માત્રાથી તમામ જાતના વ્યાધીઓ સારા થાય છે. માત્ર રાગ પરત્વે અનુપાનની ચોજના કરવી જોઈએ. આ માત્રા હીરણ્ય ગર્ભની માત્રા કરતાં પણ સાડું કામ કરે છે. માટે વૈદરાજો મંગાવીને પોતાની પાસે રાખશે તો ખરી આણીની વખતે કામ લાગશે અને યશ-કીર્તિ અને ધન પ્રાપ્ત કરાવશે માટે હમારી વૈદ બંધુઓને લક્ષમણુ છે કે હમારી પાસે માત્ર પચીસ સોમઠીઓ આ માત્રાની વેચવાની છે જે ખલાશ થયેથી બીજી વાર બનશે કે કેમ તે ઈશ્વરના હાથમાં છે. માટે જે ંહેલો તે પેહેલો. પાછળ મળી શકશે નહીં.

તમામ પ્રકારની નખલાઈ વિર્યદોશ, ધાતુની ક્ષીણતા, ક્ષય, ખાંશી અને રક્તપીત્ત માટે

જીવના-કીમ્મત શેર પા ના ડબાનો રૂપીઓ સવા.

આ જીવનમાં હમારા અનુભવ પ્રમાણે કેટલીક વસ્તુનો વધારો કરવામાં આવ્યો છે. જેથી ઘણો સારો ગુણુ કરે છે. આ (અવન પ્રાશ અવલેહ) ક્ષય, ખાંશી, અશક્તી વીર્યદોશ, અરમી પ્રમેહ નખલાઈ, ધાતુશ્રાવ, સ્ત્રીઓના પ્રદર, સોમરોમ, વીર્ષશ્રાવ, વીગેરે રાગોમાં ઘણુ સાડું કામ કરે છે એટલુંજ નહીં પણ પુરૂષોને વૃદ્ધાવસ્થામાં થતી નખલાઈ અને અશક્તીમાં ઘણો સારો ગુણુ કરે છે તેમજ હરકોઈ રાગ પછી થતી નખલાઈને તાત્કાળીક દુર કરી શરીરમાં નવું જીવન પેદા કરે છે. વીશેષ બીજા બખારમાં વેચાતાં જીવન કરતાં હમારા જીવનની કીમ્મત કંઈક વધારે લાગશે પણ આ હમારા જીવનમાં કેટલીક ઉચી વસ્તુઓ પડતી હોવાથી ગુણમાં ઘણુંજ ઉત્તમ છે.

સંધી વા, લકવો અને બીજા એવાજ રાગો માટે વીદ્યુત પ્રવાહ તેલ:-કીમ્મત શીશી એકનો રૂપીઓ દોઢ આ તેલ વીજબીની માફક શરીરમાં તાત્કાળીક પ્રસરી

જઘ સાંધાનો દુખાવો સાંધાઓનું અકડાઈ જવું, કમ્મરનો દુખાવો, હાથ પગનું રહી જવું, લકવો, નસોનું ટીલાપણું, સઘળી પ્રકારના વાયુ, શરદી, તાણુ, મુછાં, આંકડી ધનુર વા વીગેરે રોગોમાં શરીરે ચોળવાથી વીજલીની માફક તુરત ફાયદો કરે છે.

સેંકડો દરદોમાં તાત્કાળીક અસર કરનાર એકજ ઔષધ

અમૃત:—કીમ્મત શીશી એકનો રૂપીઓ એક.

દરેક ગ્રહસ્થે અને વૈદરાજેએ જરૂર ઘરમાં રાખવુંજ નેઈએ કારણ આ અમૃત તે ખરેખરું અમૃતજ છે અને ખાવામાં ચોપડામાં અને ચોળવામાં વાપરી શકાય છે. ટુંકમાં સરદી, સળેખમ, માથાનો દુખાવો, શૂળ, ચૂંક, વાયુ, બદ્ધજમ્બી, કોલેરા, મરડો, જાડા, ઉલટી, વીગેરેમાં તુરત ફાયદો કરે છે, ટુંકમાં આ દવામાં સઘળા ગુણો અમૃત ખીંદુ જેવા છે. દરેક ગ્રહસ્થે એક શીશી પોતાના ઘરમાં રાખવી.

રોગી અને નરોગી બન્નેને ફાયદો કરનાર

સ્વાદીષ્ટ ચાટણુ:—કીમ્મત નવટાંક ડાળીના આના બાર.

આ ચાટણુથી અરૂચી, આપ્રરો, અપચો, અગ્નીની મંદતા, ભુખનું નહીં લાગવું, ખાટા ઓડકાર, અજીર્ણના જાડા, તાવ પછીની અરૂચી વીગેરેને દૂર કરી, ભુખ લગાડી, ખોરાકને પચાવી, જાડાને નિયમીત કરે છે. એટલુંજ નહીં પણ અત્યંત સ્વાદીષ્ટ અને પડરથ ચુકત હોવાથી સારા માણસો પણ જમ્યા પછી ખાઈ શકે છે. જેઓ એક વાર વાપરે છે તેને છોડવું ગમતું નથી.

ખાસ માથાના રોગ માટે અકસીર દવા.

મગસુ શુદ્ધી દૂત:—કીમ્મત ડાળી ૧ ના આઠ આના.

આ દવા માથે ઘસવાથી માથાનો દુખાવો, જામર, મગજની નબલાઈ, ગરમી, શીર શૂળ, વીગેરેમાં તાત્કાળીક અસર કરે છે. એટલુંજ નહીં પણ શરીરના કોઈ પણ ભાગમાં થતો દુખાવો. કળતર ફાટ ચૂંક, અને તમામ અવની શરદી, વાયુ અને સળેખમમાં તુરત ફાયદો કરે છે.

વૈદરાજી માટે ખાસ ખાત્રી લાયક વસ્તુઓ હમારે ત્યાં
નીચે મુજબ મળે છે.

માણિક રસ	તો. ૧ નો ૩. ૧-૮-૦
પારો તમખલનો	તો. ૧ નો ૩. ૧-૦-૧
પારો હોંગુળમાંથી કાઢેલો	તો. ૧ નો ૩. ૦-૮-૦
રૂમી હોંગુલોના સોધેલા ગાંગડા	તો. ૧ ના ૩. ૦-૮-૦
ગંધક આમળસારો સોધેલો	તો. ૧ ના ૩. ૦-૪-૦
હડનાલ ડાળા યંત્રમાં સોધેલી ઉચી	તો. ૧ ના ૩. ૦-૮-૦
મનસીલ ગાંગડા સોધેલા	તો. ૧ ના ૩. ૦-૪-૦
રસકપૂર સુદ કરેલું	તો. ૧ ના ૩. ૦-૧૨-૦
શંખાઓ સોધેલો	તો. ૧ ના ૩. ૦-૮-૦
ખરખર અશલ સુદ	તો. ૧ ના ૩. ૦-૪-૦
ગળોનું સત્ર ખડ	તો. ૧ ના ૩. ૦-૬-૦
કદલી સત્ર	તો. ૧ ના ૩. ૦-૬-૦
ખરાસ કિંચુ	તો. ૧ ના ૩. ૨-૦-૦
ખરાસ નંબર ૨ સાધારણ	તો. ૧ ના ૩. ૦-૧૨-૦
કસ્તુરી ઉચી નેપાળની	તો. ૧ ના ૩. ૫૦-૦-૦
કસ્તુરી ઉચી કાશ્મીરની	તો. ૧ ના ૩. ૪૫-૦-૦
સીંજાજીત ખડ શુદ્ધ કરેલું	તો. ૧ ના ૩. ૧-૦-૦
મોતીનો પીટ મુલામજળમાં ખેલેલો	તો. ૧ ના ૩. ૧૬-૦-૦
ચાંદીના વરખ મોટા નંગ ૧૨ ની કી.	" " ૩. ૦-૧૨-૦
સોનાના વરખ મોટા નંગ ૧૦ ની કી.	" " ૩. ૪-૦-૦
સોનાના નાના વરખ નંગ ૧૨ ની કી.	" " ૩. ૧-૮-૦
મદન મલત ખડ	તો. ૧ ના ૩. ૦-૫-૦
ઝંજ બે દસ્તર અશલ ખડ	તો. ૧ ના ૩. ૩-૦-૦
લતા કસ્તુરીના ખા	તો. ૧ ના ૩. ૦-૮-૦
ઉપલેટ ખડ	તો. ૧ ના ૩. ૦-૬-૦
અગર ઉચી	તો. ૧ ના ૩. ૧-૦-૦
જવખાર ખડ	તો. ૧ ના ૩. ૦-૪-૦
બીમસેતી કપુર	તો. ૧ ના ૩. ૦-૮-૦
ખરા માણિકનો શુદ્ધ	તો. ૧ ના ૩. ૧૨-૦-૦

વૈદ્ય કીરજરામ દત્તપતરામ પ્રાણાચાર્ય.

રૂબાંગાને ટેકરે—સુરત.

હમારા ઔપધાલયના નિયમો.

૧. સમગ્રી દવાઓ વિ. પી. પારસલથી મોકલવામાં આવે છે જેને ટપાલ ખર્ચ મંગાવનારને શીર હોય છે.
૨. દવા મંગાવતી વખતે અથવા કમળપત્ર લખતી વખતે માફ-કોઓ પોતાનું શરનામું ચોકસાઈ અને સારે અક્ષરે લખવું અને એ પ્રમાણે દર વખતે શરનામું લખતા રહેવું.
૩. દવાઓ મોકલતી વખત પૂરતી સંભાળ પૂર્વક મોકલવામાં આવે છે. છતાં દવા પહોંચ્યા પછી કંઈ કેરફાર દેખાય તો ચાલ દીવસની અંદર લખવું.
૪. જેઓએ રૂપીઆ વીસની હિપરની કોમ્પનની દવા મંગાવવી હોય તેણે પ્રથમ પત્ર લખીને ખુલાસો કરવો.
૫. આ સુચીપત્રની અગાઉ હમે જે જે લાવો પ્રતીક્ષ કરેલા તે હવેથી રદ કરવામાં આવે છે. માટે હવેથી આ સુચીપત્ર પ્રમાણે લાવ લેવામાં આવશે.
૬. જાવમા કે હિસાબમા કંઈ બુલબુલ થઈ હોય તો અહીં દીવસની અંદર ખબર આપવાથી બુલબુલ સુધારી લેવામાં આવશે.
૭. હમારે ત્યાં દવાઓમાં કે પુસ્તકોમાં કમીશન આપવાનો રીતજ નથી.

વૈદરાજો માટે સગવડ.

હાલમા ગાંધીજીને ત્યાં દવા બનાવવાના ખસ વચાણા મળવા મુશ્કેલ પડે છે, અને મળે છે, તો ખોટાં અને બનાવટી હોવાથી દવાઓ બગાડે છે, અને ગુણુ કરતી નથી. માટે વૈદરાજોને દવામા નાખવાની ખરી વસ્તુ જોઈતી હોય તેમણે હમને લખવું કારણ હમે ઘણીખરી વસ્તુઓ બહારગામથી ખરી અને ખાત્રીલાયકની મંગાવીએ છીએ માટે જે વસ્તુ જોઈતી હોય તેના પ્રથમ આવ પુછવી પછી જરૂરી જોઈએ તેટલી મંગાવી લેવી, જંથી ખરી અને તાજી વસ્તુ મળી શકશે અને તમારી દવા ચોકસાઈ ગણુ કરશે. પત્ર લખતી લખતે દાહીટ બીડવી અથવા રીતજાન કાડ લખવે.

પત્રજેવાર નીચેને સરનામે કરવો.

વૈદ ધીરજીરામ દલપતરામ પ્રાણાચાર્ય.

રૂપાળાને ટેકર-સુરત.

